

De Lichtbrenger

voor zoekers naar Waarheid

Lucifer®

*Actuele onderwerpen gezien in het licht van de Oude Wijsheid of Theo-sofia:
de gemeenschappelijke bron van alle grote wereldreligies, filosofieën en wetenschappen*

Populisme en principes

Is ons lot in de sterren vastgelegd?

Lemurië gevonden?

Theosofisch leiderschap

Het placebo-effect verklaard

Afbeelding omslag:

Ingekleurde afbeelding van de 'Zodiak van Dendera'. Deze Zodiak werd aangetroffen op een plafond van een van de oudste Egyptische tempels, de Hathor-tempel in Dendera. De sterrenbeelden van de Dierenriem zijn te vinden nabij de omtrek van de blauwe schijf. Aan de onderzijde zien we bijvoorbeeld de Leeuw (staande op de Slang), de Tweeling (hand in hand) en de Stier (die gevolgd wordt door Orion). Tussen de Leeuw en de Weegschaal staat het sterrenbeeld Maagd driemaal afgebeeld: een opmerkelijk feit dat door de Theosofia wordt verklaard. De Egyptenaren wilden daarmee aangeven dat de zon driemaal een complete 'precessie-cyclus' van 25.920 jaar heeft afgelegd, sinds de Zodiak werd opgetekend. De ouderdom van deze Zodiak is dus groter dan 78.000 jaar (zie *De Geheime Leer* van H.P. Blavatsky, deel 2, blz. 368 en 433 orig. Engelse paginering).

Licht op ...

Populisme en principes

38

We leven in een zeer dynamische tijd, waarin de samenwerkingsverbanden steeds complexer en internationaler worden. Populistisch beleid vergroot de disharmonie. Maar hoe bevorderen we een wereldwijde harmonie?

Herman C. Vermeulen

Is ons lot in de sterren vastgelegd?

Over de aard en invloed van de Dierenriem

40

De Dierenriem of Zodiak speelt een essentiële rol in de Theosofia of Oude Wijsheid, met name wat de kosmische leringen ervan betreft. Voor huidige astrologen is de Dierenriem de basis van al hun berekeningen. Wat is die Dierenriem? Kunnen we daarin ons toekomstig lot lezen? En hoe zit het dan met onze vrije wil? De Theosofia geeft ons hierover aanwijzingen die ook voor niet-astrologen van grote waarde zijn.

Henk Bezemer

Lemurië gevonden?

Zinkend en rijzend land

48

Australische onderzoekers vonden op de bodem van de Indische Oceaan de resten van wat ooit eilanden moeten zijn geweest. Waren die eilanden een deel van het grote, verzonken continent Lemurië?

Barend Voorham

The Theosophical Society Blavatskyhouse: over de Point Loma-traditie

54

Onze organisatie kent een specifieke structuur en werkwijze. Die is gebaseerd op de visie van de Mahâ-Chohan op de taak van de Theosophical Society in de wereld.

Herman C. Vermeulen

Het placebo-effect verklaard

62

De samengesteldheid van het bewustzijn verklaart het placebo-effect.

Barend Voorham

Uw vragen

66

- » Geen begin of einde aan reïncarnatie?
- » Hoe overwin je negatieve emoties?
- » De oorsprong van de Indiase wijsheid
- » Rishi's, Theosofia en monotheïsme
- » Heilige dagen
- » Kerkdiensten voor gestorvenen
- » Gebruik van magie

Licht op ...

Populisme en principes

We leven in een maakbare wereld, die we vormgeven door met elkaar plannen te ontwikkelen. Als deze plannen niet universeel van karakter zijn en het algemeen belang niet dienen, zal er altijd spanning en disharmonie zijn in de wereld. Dit is een gedachte waar weinigen iets tegenin zullen brengen.

Een harmonische wereld vereist een universeel beleid, dat wil zeggen, een beleid dat stoelt op universele waarden die alle mensen omvatten, en waarbij dus alle groepen en groepjes moeten worden meegenomen. Zolang we groepen uitsluiten zullen we nooit harmonie of vrede bereiken. Harmonie of vrede betekent in dit verband veel meer dan evenwicht of de afwezigheid van oorlog; ook onderliggende spanningen moeten worden opgelost. Het hierboven geschetste beeld is, hoe abstract ook, al voldoende om te gebruiken als toetssteen voor de tijdgeest waarin we nu leven. Kenmerkend in onze huidige democratie is dat de stem van de meerderheid bepalend is.

De stabiliteit van een samenleving wordt bovendien niet meer bepaald door wat er binnen de landsgrenzen plaatsvindt. Als we tot een wereldwijde harmonie willen komen, dan kan dat dus niet meer door een beleid dat alleen maar kijkt naar wat er binnen de landsgrenzen plaatsvindt.

De tijd waarin we leven is zeer dynamisch. Waar we ook kijken in deze wereld, we zien vele dingen gebeuren, en bij alles wat er gebeurt zien we dat er veel mensen, materialen, middelen en beleid betrokken zijn. Als we alle interacties en wederzijdse afhankelijkheden in kaart zouden moeten brengen, dan zouden we een zeer complexe kaart krijgen — menig breiwerk kan daar niet aan tippen.

Leidinggeven – het sturen van die vele processen en onderlinge afhankelijkheden – vereist veel inzicht en deskundigheid. Immers, het zijn allemaal dynamische processen die van vele factoren afhankelijk zijn. Dus als men één factor aanpakt, dan heeft dat direct weer invloed op andere factoren in de samenleving. Misschien komt dit wat complex over, maar laat ik u een actueel voorbeeld geven. We moeten bezuinigen, want we geven meer uit dan we aan inkomsten (hoofdzakelijk belastingen) ontvangen. We gaan dus onze uitgaven beperken. Daardoor wordt er minder werk uitbesteed. Maar daardoor wordt ook minder arbeid verricht. Minder arbeid betekent minder inkomsten uit arbeid en dus minder belastinginkomsten. En dan moeten we nog meer bezuinigen, dus we bijten onszelf in de staart. Kortom, de inkomsten zijn afhankelijk van de uitgaven.

Om een systeem met dit soort dynamische processen en de daarbijbehorende terugkoppelingen (om een technische term te gebruiken) niet instabiel te maken, moet het goed gestuurd worden, en daar is erg veel wijsheid, voorzichtigheid, en dus inzicht voor nodig.

Kijken we wereldwijd om ons heen, dan zien we dat het beleid hoofdzakelijk wordt gestuurd op basis van opportunisme en populisme.

Opportunisme (Latijn: *opportunus*) is het gedrag waarbij iemand zonder principes handelt. Wanneer een politicus een populist wordt genoemd is dit doorgaans niet positief bedoeld. Van Dale omschrijft populisme als een 'populaire, oppervlakkige, (enigszins) demagogische betoogtrant'. Oftewel, populistische politici proberen met alle mogelijke middelen de steun van de kiezers te verwerven, zonder zich al te veel te bekommeren om de inhoudelijke kwaliteit van hun voorstellen.

Populisme en opportunisme zijn sinds het begin van de jaren tachtig bezig aan een opmars in West-Europa. Populistische partijen weten steeds grotere groepen kiezers te verleiden en worden daarmee steeds invloedrijker. Volgens de Nederlandse politicoloog Cas Mudde is het populisme tegenwoordig dermate prominent aanwezig in West-Europese democratieën, dat er sprake is van een populistische tijdgeest. Wij zijn van mening dat dit ook in andere werelddelen het geval is. Amerika is hier een duidelijk voorbeeld van. Het gaat er in het te vormen beleid niet meer om wat de beste aanpak voor de problemen is, maar hoe je voldoende stemmen krijgt om te kunnen (blijven) regeren. Er is geen grotere aanzet tot disharmonie te bedenken dan dit soort populistisch beleid. De grote Wijze Plato zei in zijn dialogen al dat democratie niet de hoogste vorm van besturen was: een meerderheidsbesluit is niet per definitie het wijste besluit. We zien nu dat sociale belangen, sociale binding, de rechtspraak, kortom de humaniteit in de samenleving verloren dreigt te gaan. Is democratie dan een verloren zaak? Nee, maar elke democraat dient zich te realiseren dat zijn verantwoordelijkheid niet beperkt is tot de groep die hem of haar gekozen heeft.

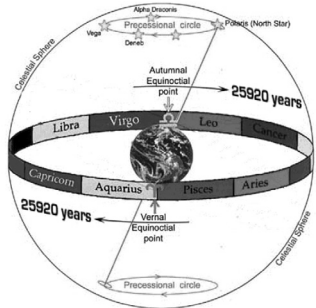
De vraag is nu: vanuit welke wijsheid handelen leiders? We moeten concluderen dat dit niet eenvoudig te bepalen is. Vele leiders, op welk niveau dan ook, laten niet blijken wat hun werkelijke en diepste motieven zijn. Daarom kunnen wij niets anders dan die proberen af te leiden aan de hand van de handelingen die ze verrichten.

Een wereldwijde harmonie betekent niet een statisch evenwicht maar kan, nee, móét zelfs dynamisch zijn. Groei is een belangrijke factor in de menselijke ontwikkeling.

Er kan pas sprake zijn van harmonie als we een innerlijk, principieel wereldbeeld hebben ontwikkeld: een beeld dat niet op het vergaren van bezit is gebaseerd, maar op een aantal uitgangspunten en richtlijnen die we kunnen en dienen na te leven. Zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de samenwerking in de Verenigde Naties, maar dan zonder vetorecht. Door het in acht nemen van die uitgangspunten is er een wereldwijde harmonie op te bouwen.

Omdat het best wel tijd en energie vraagt zo'n principieel wereldbeeld op te bouwen, en omdat het zo stimulerend is om met elkaar daarover na te denken heeft ons I.S.I.S. Symposium dit jaar als onderwerp: **'De groei van mens en mensheid. Een bovenpolitieke visie op veranderingen in de samenleving'**. Op 26 en 27 mei bestuderen we, op basis van de Theosofia, onze innerlijke groei vanuit het verleden, via het nu, tot in de toekomst.

Herman C. Vermeulen

Is ons lot in de sterren vastgelegd?

Over de aard en invloed van de Dierenriem

Kerngedachten:

- » Tussen alle wezens in de kosmos, groot of klein, is er een voortdurende communicatie.
- » De moderne astrologie is niet onwaar, maar zeer incompleet.
- » De twaalf tekens van de Dierenriem zijn brandpunten van de twaalf kosmische krachten.
- » Een kosmische invloed resoneert in ons voor zover we zelf die karakteristiek hebben ontwikkeld.
- » Onze geboortehoroscoop weerspiegelt ons huidig karakter, maar veroorzaakt het niet.
- » Elk wezen heeft vrije wil: sterren neigen, maar dwingen niet.

De Dierenriem of Zodiak speelt een essentiële rol in de Theosofia of Oude Wijsheid, met name wat de kosmische leringen ervan betreft. Voor de huidige astrologen is de Dierenriem de basis van al hun berekeningen. Wat is die Dierenriem? Kunnen we daarin ons toekomstig lot lezen? En hoe zit het dan met onze vrije wil? De Theosofia geeft ons hierover aanwijzingen die ook voor niet-astrologen van grote waarde zijn.

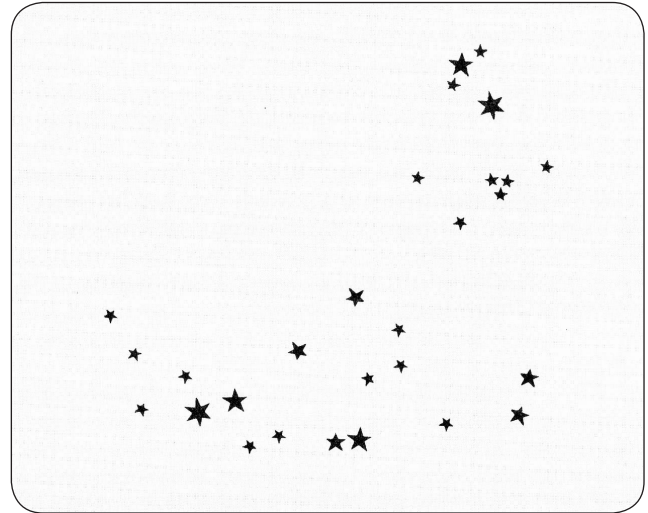
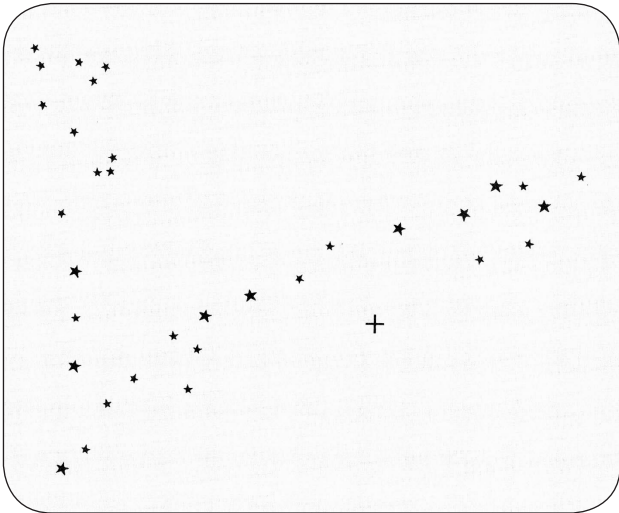
Omdat we allemaal wel iets weten van astrologie, is de Dierenriem ons niet vreemd. De Dierenriem bestaat uit de sterrenbeelden Ram, Stier, Tweeling, Kreeft, Leeuw, Maagd, Weegschaal, Schorpioen, Boogschutter, Steenbok, Waterman en Vissen. Maar wat is die Dierenriem in feite? We geven eerst een uiterlijke beschrijving.

De Dierenriem rondom ons zonnestelsel

De Dierenriem bestaat uit *twaalf groepen sterren* die rondom ons zonnestelsel liggen, en die de namen hebben gekregen die we hiervoor opsomden. Een sterrenbeeld of 'huis' van de Dierenriem bestaat dus uit een groep sterren die vanaf de aarde bekeken dicht bij elkaar lijken te staan. Aan de hemel vormen ze een karakteristiek patroon dat we eenvoudig kunnen leren herkennen. Bijgaand zijn enkele sterrenbeelden afgebeeld.

Hoewel de afstanden tussen onze zon en deze sterren onmetelijk groot zijn, menselijk gesproken, kun je toch spreken van buursterren. Binnen de verhoudingen van ons melkwegstelsel zijn het onze 'buren om de hoek'. Deze twaalf groepen of clusters liggen in een cirkel om ons zonnestelsel heen. We worden erdoor omgeven en bevinden ons – vanuit ons eigen gezichtspunt – 'in het midden van de cirkel'.

Nu wordt onze zon natuurlijk van alle kanten door sterren omgeven. De Dierenriemsterren liggen in hetzelfde vlak als de planeten, de maan en de zon. En omdat deze sterrenbeelden in hetzelfde vlak liggen, lijken de planeten door deze sterrenbeelden of 'huizen' heen te lopen. Terwijl Mars bijvoorbeeld zijn rondgang om de zon maakt, zien wij hem geleidelijk door alle twaalf huizen gaan. Waar hij ook staat, hij heeft altijd één huis of sterrenbeeld als achtergrond.

De sterrenbeelden Vissen (links) en Steenbok (rechts). Er is hoogstens een oppervlakkige gelijkens tussen de naam van een sterrenbeeld en de vorm van de bijbehorende sterrengroep. Daarnaast geldt dat de sterren aan de hemel geleidelijk van plaats veranderen, zodat die vorm niet constant is. Wie de namen van de sterrenbeelden wil verklaren, moet de diverse symbolische betekenissen ervan leren kennen. Bron van de illustraties: ref. 1, 2.

De Dierenriem en de zonnebaan

Waar kunnen we deze twaalf sterrenbeelden vinden aan de nachtelijke hemel? Op of vlak bij de baan van de zon. Voor een bewoner in Nederland begint deze baan aan de oostelijke horizon, rijst opwaarts totdat hij in zuidelijke richting zijn hoogste punt bereikt, om dan weer af te dalen naar de westelijke horizon. Deze baan wordt de zonnebaan of 'ecliptica' genoemd (zie de afbeelding). Van die baan zien we natuurlijk slechts de helft, want we kunnen niet door de aarde heen kijken. Als de zon voor ons ondergaat, gaat hij elders op, bijvoorbeeld voor sommige inwoners van Amerika. Langs de zonnebaan trekt zoals gezegd niet alleen de zon, maar ook de maan en planeten, zij het dat deze vaak iets hoger of lager dan de zonnebaan staan. De reden is, dat ze niet in precies hetzelfde vlak om de zon draaien als de aarde doet. Maar het scheidt slechts weinig. Er is een marge van acht booggraden naar omhoog of omlaag. Dit is de uiterlijke beschrijving. De Theosofia geeft ons een inkijk in de innerlijke betekenis ervan.

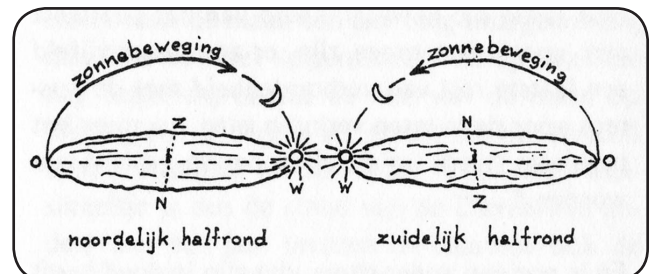
Achter elk hemellichaam werkt een hemelgeest

Als we een dieper begrip willen krijgen van de Dierenriem en zijn functies, is de eerste stap dat we een beeld opbouwen van de kosmos als een grenzenloos groot,

bezield geheel.*

Elke planeet en ster is daarbinnen een levend wezen, een bewust, lerend en groeiend wezen net als wij. Een sterbewustzijn (onze zon is ook een ster) verschilt van een mens in feite slechts op één punt: zijn bewustzijn is veel en veel verder ontwikkeld dan het onze. Het is zodoende kosmisch van aard geworden en heeft een kosmische reikwijdte gekregen. Voor een ster is een buurster inderdaad een buur waarmee je al of niet een zeer intensieve wisselwerking kunt opbouwen.

Een onmisbare gedachte hierbij is dat alle wezens, ver ontwikkeld of juist weinig ontwikkeld, voortkomen uit hetzelfde grenzenloze Levensbeginsel. Daarom hebben ze oneindige mogelijkheden in zich: de innerlijke ontplooiing van hun bewustzijn kent geen grenzen, er is geen

De zonnebaan, bekeken door een waarnemer op het noordelijk halfmond (links) en het zuidelijk halfmond (rechts). Op het noordelijk halfmond zien we de zon zijn hoogste punt in het zuiden bereiken, op het zuidelijk halfmond in het noorden.

* Het woord 'kosmos' gebruiken we in de algemene betekenis van 'het ons omringende Universum'. Daarbij kunt u zowel denken aan ons zonnestelsel, aan ons melkwegstelsel als aan een nog grotere astronomische eenheid: het woord is toepasbaar op alle niveaus.

De oorspronkelijke en huidige astrologie

Volgens de Theosofia bestaat de huidige astrologie – we spreken nu even niet over de astrologierubriekjes die enkel uit fantasie bestaan – uit enkele losse, zeer ten dele begrepen fragmenten van wat je de kosmische astrologie zou kunnen noemen. Deze laatste wetenschap is zeer oud. Ze omvat de studie van het levende zonnestelsel en zijn vele innerlijke en uiterlijke werelden, inclusief de dynamische evolutieprocessen die daarin plaatsvinden. De oorspronkelijke astrologie geeft antwoord op vragen als: welke wetten heersen in de verschillende kosmische sferen? Wat zijn hun diverse bewoners? Is er een wisselwerking tussen deze bewoners en onze planeet, en zo ja, welke? De ware astrologie bestrijkt een onpeilbaar groots terrein. Ze vormt een belangrijk onderdeel van de Theosofia, de Oude Wijsheid. De diepere leringen ervan worden alleen onderwezen aan vergevorderde leerlingen, ingewijde leerlingen. Pas wanneer er zekerheid is dat een leerling deze kennis niet verkeerd zal begrijpen of zal misbruiken, wordt deze aan hem doorgegeven. Dit is eenvoudig te begrijpen als we bedenken dat kennis over de processen die het lot van de mensheid bestieren, ernstig kan worden misbruikt. Er moest volkomen zekerheid zijn dat deze kennis juist *ten bate* van de hele mensheid werd benut.⁽¹⁾

De moderne astrologie kan maar in heel beperkte mate aanspraak maken op de titel 'wetenschap van de sterren'. Zij is niet veel meer dan een wiskundige rekenmethode om de invloeden van planeten vast te stellen, aangevuld met de persoonlijke visies en eigen observaties van de astrologen. Hoeveel astrologen weten waarop hun regels zijn gebaseerd? Waarom bijvoorbeeld de tekens van de Dierenriem zijn wat ze zijn, en waarom ze precies die volgorde hebben? Daarover vinden we zelden gegronde informatie. De moderne astrologie is dus niet onwaar, maar wel zeer incompleet. Dit artikel wil aantonen dat de theosofische grondgedachten een helder licht werpen op de astrologie, en dat de Theosofia ons een inspirerend beeld geeft van de Mens als kind van de Kosmos.

'hoogste punt'. Terwijl een wezen zich keer op keer in een uiterlijk lichaam hult, krijgt het de kans steeds meer van zijn sluimerende mogelijkheden te activeren, wakker

te roepen — gestimuleerd door de *interactie* die het met alle wezens om hem heen heeft.

De Zodiak is een cirkel van Leven

Het oude Griekse woord voor Dierenriem is 'Zodiak', en dat betekent: ring of cirkel van Leven. Of anders gezegd, een ring van Wezens. Het woord laat duidelijk zien dat de volkeren in de oudheid uitgingen van de gedachte dat achter elk hemellichaam een hemelgeest werkt. En met 'geest' bedoelden ze een compleet wezen, dat actief is op alle gebieden van het bestaan: op het goddelijke, geestelijke en intellectuele gebied, op het begeertegebied, en op het vitale, vormgevende en stoffelijke gebied. Het laatstgenoemde gebied is het enige dat we met onze telescopen kunnen waarnemen.

De Dierenriem bestaat dus uit 'sterwezens', en deze sterwezens oefenen een krachtige invloed uit op hun omgeving, zo ver als die invloed reikt. De innerlijke, geestelijke invloeden hebben een veel groter bereik en reizen veel sneller dan de meer stoffelijke invloeden, zoals de zichtbare straling die we van een ster of planeet opvangen.

Het *karakter* van die invloed wordt daarbij bepaald door het karakter van het wezen dat die invloed uitzendt, en elk wezen heeft een eigen, uniek karakter. Elk van de twaalf sterrengroepen van de Dierenriem zendt een eigen type invloed of kracht uit, die kenmerkend is voor die groep. Ons zonnestelsel 'baadt' als het ware in twaalf invloedsferen, die de omgeving vormen waarin ons zonnestelsel is geboren, al zijn groeiperioden doormaakt, en ooit zal sterven — waarna alle wezens van ons zonnestelsel na een rustperiode weer een nieuwe bestaansperiode zullen starten.

Nauwe band met de 'buren'

Er ligt dus een Eenheid ten grondslag aan alle wezens. Dit is de kerngedachte van de Theosofia. Elk wezen in de grenzenloosheid is verbonden met elk ander wezen. We zijn in interactie met alle andere wezens – weliswaar met de één veel intensiever en regelmatiger dan met de ander – maar het principe blijft gelden. Vandaar dat er een analogie is tussen 'sterrenrelaties' en 'mensenrelaties' — natuurlijk steeds rekening houdend met de grote verschillen in ontwikkeling. Het is de toepassing van de oeroude richtlijn: 'zo boven, zo beneden'.

De Dierenriemsterren vormen een groep sterren waarmee onze zon, door vele levensperioden heen, een zeer nauwe band heeft opgebouwd. Er zijn overeenkomsten tussen deze kosmische wezens. De groeifasen van ons zonne-

stelsel zijn daarom afgestemd op de groeifasen van deze 'buren': innerlijk groeien doe je nooit alleen, dat geldt niet alleen voor mensen, maar ook op kosmische schaal. Het is in beginsel te vergelijken met de gezamenlijke groei van mensen die intensief samenleven of samenwerken.

Er is een diepgaande kennis verbonden aan de Dierenriem. De oude astrologie was een zeer veel omvattende en buitengewoon diepgaande tak van de Theosofia. Het was werkelijke 'astro-logie', een 'wetenschap van de sterren', oftewel, van de hemelse sferen en hun bewoners. In vergelijking daarmee is de moderne astrologie een heel mager overblijfseltje, bestaande uit enkele fragmenten, zonder de sleutels om deze te begrijpen: zie het kader 'De oorspronkelijke en huidige astrologie'.

Wat zijn de twaalf invloeden van de Dierenriem?

De Theosofia geeft ons nog meer informatie: elke groep sterren in de Dierenriem is de vertegenwoordiger of het brandpunt van één van de twaalf kosmische krachten. Volgens de Theosofia zijn er in de kosmos twaalf verschillende krachten werkzaam. De wetenschap kent slechts een aantal hiervan, en dan alleen in hun meest stoffelijke gedaante: magnetisme, elektriciteit, de kernkrachten, en dergelijke. Volgens de Oude Wijsheid zijn er twaalf krachten, of beter gezegd, er zijn er zes en elk van de zes heeft twee polen, wat samen twaalf geeft.⁽⁵⁾

In de Theosofia staan deze krachten bekend als fohatische krachten. In het vorige nummer van *Lucifer* is hier speciaal aandacht aan besteed.⁽⁶⁾ Je kunt die krachten zien als de kosmische begeertekracht waardoor een wezen zijn innerlijke visie in de uiterlijke wereld kan realiseren, dus vorm kan geven. Deze kosmische krachten werken op alle gebieden van het bestaan: van de goddelijke tot en met de stoffelijke gebieden.

Deze twaalf kosmische krachten zijn op zich noch 'goed' noch 'kwaad': ze zijn neutraal. Het is net als met elektriciteit: je kunt het gebruiken voor gewetenloze daden of voor het welzijn van velen. Wij mensen bepalen zelf of een kosmische invloed een zegen of vloek voor onze medemensen wordt.

Volgens de Theosofia bestaan er dus geen blinde krachten, want ze worden altijd bestuurd en geleid door bewustzijn van een zekere graad.

Hoe komen de sterrenbeelden aan hun naam?

Een vraag die we vaak krijgen is: "Waar komen toch de

namen van de twaalf sterrenbeelden vandaan? Immers, als ik naar de sterrenbeelden van de Dierenriem kijk, dan moet ik toch wel veel fantasie gebruiken om in zo'n groepje een ram of stier of tweeling te zien." Die namen zijn dan ook bedoeld als *symbolen*. Het zijn universele symbolen, terug te vinden in de oude geschriften van Griekenland, Egypte, India en vele andere landen.⁽⁷⁾ Met deze symbolen werd gezinspeeld op de karakteristieken van de twaalf sterrenbeelden. Zo wijst het symbool Leeuw op een vurige eigenschap, en het symbool Boogschutter op een sterke gerichtheid op de toekomst. Alle twaalf namen hebben ook een bepaalde getalswaarde die ons aanwijzingen geeft over hun betekenis, als we voldoende zouden weten van de verborgen getallensymboliek. Meer hierover vindt u in een artikel van de Indiase geleerde Subba Row.⁽⁸⁾

De lente-equinoxpuzzel

Een andere vraag die voor ons onderwerp van direct belang is, is: "Volgens de astrologische indeling van twaalf sterrenbeelden komt de zon op 21 maart, dus precies bij het begin van de lente, in het sterrenbeeld Ram. Dertig dagen later treedt hij Stier binnen, en zo verder. Hoe is deze indeling te rijmen met het feit dat de zon momenteel op 21 maart in het sterrenbeeld Waterman staat?"

De sleutel zit in de theosofische leer dat er naast de kosmische Dierenriem die we al hebben besproken, ook een *aardse* Dierenriem bestaat: een Dierenriem die tot onze Bol behoort en er een integraal deel van is. Wat is deze aardse Dierenriem en hoe is hij ontstaan?

Deze kleinere Dierenriem is een ring of gordel van twaalf etherische brandpunten binnen de sfeer van de planeet aarde, waarvan elk het centrum is van één kosmische kracht. Deze brandpunten zijn te zien als 'organen' binnen onze atmosfeer. Die 'organen' liggen als een gordel rondom de stoffelijke aarde, in het vlak van de omloopbaan van de aarde. Ze zijn voor onze stoffelijke ogen onzichtbaar, maar het zijn op de meer innerlijke gebieden reële brandpunten, waar stromen van etherische substanties (in feite *stromen van wezens*) in- en uitgaan, te vergelijken met een radio die straling opvangt en (na transformatie) weer uitzendt.

De aardse Dierenriem: een kopie

De aardse Dierenriem is een kopie in het klein van de grote Dierenriem. De inwerking van de grote Dierenriem op onze aarde, kortom de interactie tussen de twaalf sterrenbeelden en de aarde, roept in onze atmosfeer deze twaalf brandpunten op. Daarom hebben de tekens van onze Dierenriem ook dezelfde volgorde als de sterrenbeelden van de

Middeleeuwse voorstelling van de Dierenriem en andere sterrenbeelden van het noordelijk halfrond. Bron: ref. 10.

grote Dierenriem. Zoals het Leven zich in het groot uit, zo uit het zich ook in het klein.⁽⁹⁾

Om in dit artikel een onderscheid te maken tussen de aardse en de grote Dierenriem, spreken we over de twaalf *sterrenbeelden* van de grote Dierenriem, en de twaalf *tekens* van de aardse Dierenriem.

De grote Dierenriem projecteert zich op de aarde; toch zijn het twee verschillende Dierenriemen, want de aardse Dierenriem beweegt met de aarde mee, en dat doet de grote Dierenriem niet. Door dat mee-bewegen zal de zon altijd op 21 maart het aardse Ramteken ingaan, of nauwkeuriger gezegd, op dat moment keert de aarde zijn Ram-brandpunt naar de zon. Gedurende zijn jaarlijkse omloop keert de aarde steeds een ander Dierenriemteken naar de zon toe. Vanuit ons gezichtspunt als aardbewoner zien we de zon elke maand als het ware een ander teken binnengaan.

Nu wordt niet alleen de aarde omgeven door zijn eigen Dierenriem. Hetzelfde geldt voor elke Bol in ons zonnestelsel, van welke aard ook. Elk kosmisch wezen draagt in essentie alle twaalf aspecten van bewustzijn in zich, en drukt die twaalf aspecten uit in de vorm van een eigen Dierenriem, waarbij, zoals gezegd, de interactie met de grote Dierenriem een essentiële rol speelt. Al die Dierenriemen hebben dezelfde opbouw, dezelfde volgorde van tekens, omdat ze een weerkaatsing of reproductie zijn van de kosmische Dierenriem van sterrenbeelden.

De functie van de aardse Dierenriem

Wat is de betekenis van de aardse Dierenriem? De twaalf brandpunten werken als *transformatoren* voor de invloeden die van buiten de aarde ons bereiken. Je kunt elk van de twaalf brandpunten in onze atmosfeer voorstellen als een stuk glas dat alle licht dat erdoorheen valt, kleurt. Als bijvoorbeeld een vurige planeet als Mars in het vurige teken Leeuw staat, wordt deze vuur-eigenschap zuiver doorgegeven. Zou Mars in een minder vurig teken staan, dan zou zijn eigen karakteristiek vermengd worden met de karakteristiek van dat teken en daardoor totaal anders uitwerken.

Worden alle mensen gelijk beïnvloed door deze kosmische krachten? Nee, dat is niet zo. Als bijvoorbeeld de zon op 21 maart het Ramteken ingaat, worden in alle aardse wezens de Ramkarakteristieken geactiveerd — *voor zover die wezens hun Rameigenschappen hebben ontplooid*. Het is een *resonantieproces*. De kosmische invloed is een feit, maar de mate waarin je die ervaart en in jezelf gestalte geeft, hangt af van de gerichtheid van je bewustzijn. Het ene type trilling zal veel meer resonantie in je bewustzijn oproepen dan het andere type.

Ben je vanouds gericht op de vurige, initiatiefrijke kant van het leven? Dan zul je de Raminvloed ervaren als een situatie met grote kansen. Een zeer bedachtzaam persoon zal deze invloeden nauwelijks opmerken. Hoogstens vraagt hij zich in verwondering af: waarom doet mijn collega of vriend plotseling zo ondernemend?

Bepaalt de Dierenriem ons karakter?

Bij het trekken van een geboortehoroscoop maakt een astroloog gebruik van de aardse Dierenriem en kijkt in welke tekens de planeten en de zon stonden op het tijdstip van de geboorte. Bij velen leeft de vraag: is uit mijn geboortehoroscoop inderdaad mijn karakter af te leiden? Theosofisch gezien is het antwoord 'ja', maar daar moeten we meteen bij zeggen dat alleen een wijs iemand dat kan. Zonder begrip van de Theosofia zal je dit feit lastig op zijn werkelijke waarde kunnen inschatten.

Er is inderdaad een verband tussen de kosmische gesteldheid tijdens onze geboorte en ons karakter. Maar het is niet zo dat die kosmische gesteldheid ons karakter maakt. We zijn immers geen onbeschreven vellen papier, waar 'het toeval' of 'de Godheid' een karakter aan geeft. Nee, we zijn onsterfelijke wezens die zelfstandig evolueren. We hebben gedurende talloze incarnaties ons karakter opgebouwd, door de keuzen die we maakten. We hebben onszelf gemaakt tot wat we nu zijn: er is geen ander

wezen in de kosmos dat we daarvoor verantwoordelijk kunnen stellen.

Als we na de geestelijke rustperiode van de dood weer aangetrokken worden tot een nieuwe incarnatie op aarde, worden we aangetrokken tot die leefomgeving die het meest overeenkomt met ons eigen karakter. Want dáárin kunnen we ons karakter tot uitdrukking brengen en er onze levenslessen uittrekken. Concreet gezegd: we worden aangetrokken tot een bepaald ouderpaar, levend in een bepaalde tijd en op een bepaalde plaats. Het is een proces van wederzijdse attractie.

Wat betekent dat, astrologisch gezien? Elke incarnerende menselijke ziel wordt aangetrokken tot precies die planetenstand die zijn eigen karakter weerspiegelt. Als je als menselijk bewustzijn het karakter 'Leeuw' hebt op het moment dat je sterft, zul je herboren worden op een moment dat dat teken sterk staat. Het is niet zo dat je een Leeuw bent omdat je geboren bent tussen 21 juli en 21 augustus; het is precies andersom. Je bent geboren tussen 21 juli en 21 augustus omdat je innerlijk een Leeuw bent.

Zaden zaaien voor de toekomst

Uit de Theosofia volgt, dat de processen in de Natuur strikt wetmatig en rechtvaardig verlopen. Vandaar dat alle Leraren van de Mensheid ons op het hart drukken: stel het hervormen van je gedachten niet uit, als je de kansen die het huidige leven je biedt niet wilt missen. Want tijdens ons actieve leven, en niet tijdens onze rustperiode tussen twee levens, kunnen we de zaden voor een betere toekomst strooien.

De constellatie van hemellichamen op het moment van onze geboorte maakt ons karakter dus niet, maar duidt het aan. Net zoals een klok de tijd niet maakt maar alleen aanduidt. Elke planetenstand is te zien als een poort, die te openen is voor al die incarnerende zielen die de bijpassende sleutel bezitten. Vandaar dat een horoscoop, mits die goed wordt berekend en – veel moeilijker – goed wordt geïnterpreteerd, ons karakter weerspiegelt.

Waarom is die interpretatie zo moeilijk?

De moeilijkheid van interpretatie

Hoe oprecht een astroloog ook is, zijn interpretatie is net zo betrouwbaar als zijn eigen begripsvermogen en kennis reiken. En zoals gezegd, zeer veel onderdelen van de ware astrologie zijn momenteel alleen onder ingewijden in de Oude Wijsheid bekend.

Bedenk dat wij mensen heel wat meer zijn dan slechts 'sportief' of 'reislustig'. Die zaken zullen wellicht uit een

horoscoop te halen zijn. Maar welke astroloog herkent ook de stille universele kwaliteiten van iemand? Het klinkt wonderlijk, maar vaak zegt een geïnterpreteerde geboortehoroscoop minstens zo veel over de astroloog als over de persoon van wie de horoscoop getrokken is.

We hebben een horoscoop niet nodig om onze eigen gedachteprocessen te bestuderen. Een eerlijke en harmonische introspectie leert ons de verschillende karakteristieken in onszelf te onderscheiden. Het geeft ons de mogelijkheid om ons denken te richten op al datgene wat waar, goed en schoon is. Daarbij zou een geboortehoroscoop onze eigen introspectie kunnen aanscherpen, als we de conclusies uit onze horoscoop niet klakkeloos aannemen maar zelf controleren. Maar het blijft een indirecte methode, en waarom zouden we een indirecte methode gebruiken als er ook een directe methode is: de studie van het menselijk bewustzijn?

Kan je je lot voorspellen?

Nu kan een astroloog op grond van je geboortehoroscoop niet alleen iets zeggen over je karakter, maar ook over het type gebeurtenissen dat je in je huidige incarnatie zult meemaken. Misschien kan hij de toekomstige gebeurtenissen niet in detail beschrijven, maar hij kan wel de karakteristiek ervan voorspellen en zeggen op welk terrein van het leven ze zich manifesteren. Waarom kan hij dat? De oorzaak is simpelweg dat alle wezens zekere gewoontepatronen hebben opgebouwd en daarom tot op zekere hoogte voorspelbaar handelen. Als je buurman gewend is om tussen zeven en acht uur naar zijn werk te gaan, dan kun je dat met een zekere waarschijnlijkheid 'voorspellen'. Kosmische wezens zoals de planeten maken – in onze ogen – met een bijna volmaakte regelmaat hun verschillende groeifasen en cyclussen door. We kunnen erop rekenen dat de zon 's morgens in het oosten opkomt en niet voor de verandering een keertje in het westen.

Omdat bepaalde kosmische invloeden dus regelmatig terugkeren, kun je voorspellen dat mensen die daar speciaal gevoelig voor zijn, iets meemaken dat bij die karakteristiek hoort. Als bijvoorbeeld in je horoscoop twee tekens een sterke invloed hebben, dan zal die invloed zich opnieuw sterk manifesteren op elk moment waarop beide tekens opnieuw worden geactiveerd, bijvoorbeeld omdat er een aantal planeten gelijktijdig in beide tekens staan. Het is een cyclisch terugkerend proces van resonantie.

Hoe we vervolgens op die gebeurtenissen reageren, is natuurlijk niet in de sterren vastgelegd. Natuurlijk kunnen we als mens onze gewoontepatronen doorbreken. We beschik-

ken immers over vrije wil en kunnen op een dag datgene doen wat niemand van ons zou verwachten. Daarom is er nooit sprake van absolute zekerheid bij voorspellingen.

De precessie van de equinoxen

De aardse Dierenriem begint dus op 21 maart altijd met het *teken* Ram. Dat geldt niet voor de grote Dierenriem. Momenteel staat de zon op 21 maart in het *sterrenbeeld* Waterman, en daarmee bedoelen we dat ‘achter de zon’ het sterrenbeeld Waterman staat. Maar dat blijft niet altijd zo. Over 2160 jaar staat de zon op 21 maart (de lente-equinox) in het sterrenbeeld Steenbok. En zo steeds verder, tot de zon na twaalfmaal 2160 jaar, dus 25.920 jaar, weer gekomen is op het punt waar hij nu staat. Deze cyclus wordt de precessie van de equinoxen genoemd. Precessie is een Latijns woord dat ‘voortgang’ betekent. De grote Dierenriem verschuift ten opzichte van de aardse Dierenriem. Deze precessie wordt soms door oppervlakkige denkers aangehaald als bewijs dat de astrologie niet kan kloppen. Dat idee is echter gebaseerd op de aanname dat er maar één Dierenriem zou zijn. Maar er zijn er twee, of beter gezegd, er zijn er vele, want elk kosmisch wezen heeft zijn eigen Dierenriem. Die kennis is er bij ware astrologen altijd geweest.

De twaalf perioden van 2160 jaar vormen volgens de Theosofia een belangrijke cyclus voor de mensheid. We noemen elke periode van 2160 jaar een ‘Messiaanse cyclus’ omdat ze ingeluid wordt door een Leraar van de Mensheid. H.P. Blavatsky was de ‘spirituele inluider’ van de Watermancyclus en verscheen dus op het daarvoor geschikte moment, aan het begin van die cyclus. De overgang van de ene Messiaanse cyclus naar de andere gaat altijd gepaard met aanzienlijke mentale, psychologische en uiterlijke veranderingen. Dat zich in de 20e eeuw inderdaad dergelijke verschuivingen voordeden, is goed te herkennen. Denk bijvoorbeeld aan de vele emancipatiebewegingen die zo’n grote invloed op onze maatschappij hebben gehad. Ook op wetenschappelijk gebied bleek het begin van de 20e eeuw de start van een totale omwenteling van denken. Overigens moeten we bij een studie van de innerlijke groei van de mensheid altijd rekening houden met de gelijktijdige werking van meerdere cyclussen, elk met een eigen tijdsperiode.

De diepere leringen over de Dierenriem

Alle zaken die met de verschillende Dierenriemen te maken hebben, zijn zo direct verbonden aan de spirituele en goddelijke zijde van ons zonnestelsel, dat we ons niet

hoeven te verbazen dat de diepere aspecten alleen te doorgronden zijn door de zeer weinige mensen die thuis zijn op dat spiritueel-goddelijke terrein: zij die de hogere inwijdingen hebben doorlopen.

In onze literatuur worden niettemin kleine hints gegeven, die ons stimuleren om er verder over door te denken. Bijvoorbeeld deze. Onze planeet aarde is – net als alle wezens – samengesteld uit verschillende bewustzijnscentra, in totaal twaalf. Elk bewustzijnscentrum is een zelfstandig evoluerend wezen op zich, die zichzelf belichaamt in de vorm van een Bol. Afhankelijk van zijn karakter is die Bol meer geestelijk of meer stoffelijk van aard. Wij mensen leven in de sfeer van de meest stoffelijke Bol, die we onze stoffelijke aarde kunnen noemen. Maar elke Bol vormt de leefwereld voor talloze wezens, die daar hun noodzakelijke evolutionaire ervaring opdoen — tot die wezens naar de volgende Bol trekken.

Elke Bol nu staat onder het speciale toezicht of de *dominerende* invloed van één sterrenbeeld van de grote Dierenriem — hoewel de andere elf sterrenbeelden ook altijd werkzaam zijn. Dit dominerende sterrenbeeld speelt een belangrijke rol in de opbouw en de levensloop van zo’n Bol. Je kunt dat vergelijken met iemand in ons leven die voor onze innerlijke ontwikkeling heel belangrijk is: iemand die een bepaald sluimerend talent in ons wakker maakt. Onze stoffelijke aardse Bol, die nu onze leefwereld is, staat onder de hoede van het sterrenbeeld Steenbok. Dit geeft ons een aanwijzing over het type ervaringen dat we in deze wereld opdoen.⁽¹¹⁾

Sterren neigen, maar dwingen niet

Welke consequenties heeft dit theosofische beeld van de Dierenriem? Als kind van de kosmos zijn we er een bezielde deel van. De kosmische groeicyclussen vormen de basis en achtergrond voor onze groeicyclussen: ze geven ons de *kans* om ons bewustzijn te verruimen, om wijzer te worden. Maar die kansen moeten we zelf zien en gebruiken. We zijn geen marionetten die bewogen worden met behulp van kosmische touwtjes, maar zelfstandige denkers. We bepalen zelf waardoor we beïnvloed worden, en daarmee ook welke invloed we op anderen uitoefenen. We kunnen ons zo krachtig richten op onze universele idealen, dat we boven alle invloeden staan die minder edel zijn. We zijn allemaal in staat elk soort invloed rustig te observeren en er vanuit wijsheid op te reageren. Vandaar het oude gezegde: de sterren neigen, maar dwingen niet. We zijn in staat zeer krachtige invloeden te weerstaan, als die tegen ons geweten ingaan. We kunnen een ingeroeste

gewoonte die we in meerdere incarnaties hebben opgebouwd, een andere wending geven *door een ruimere visie op te bouwen en die als innerlijke leidraad te nemen* — zoals ook een ernstig verslaafde in staat is van zijn verslaving af te komen door zijn streven naar menswaardig leven.

De kern van de zaak

De kosmische krachten zijn, zoals eerdergenoemd, neutrale krachten. Hun uitwerking ontlenen ze aan de manier waarop we ze toepassen. We kunnen bijvoorbeeld, als de Raminvloed groot is, een samenwerkingsverband van zoekers naar waarheid starten óf een organisatie oprichten die zich inzet voor groepsbelang. Elke kracht kan in overeenstemming met de Universele Eenheid worden gebruikt, of in disharmonie ermee. Er bestaan dus geen ‘foute’ of ‘negatieve’ kosmische invloeden. Wij zijn het zelf die een kosmische kracht tot een vloek of een zegen maken: voor onszelf en voor onze medemensen. Ons motief is de bepalende factor.

Uit de Theosofia volgt dat we als mens integrale delen zijn van de Aarde, het Zonnestelsel en de Melkweg. We zijn kind van de Aarde, kind van de Zon en kind van de Sterren. We zijn in staat vanuit onze spirituele kern te leven, en de wijsheid die we in ons dragen steeds meer in ons leven uit te drukken, zodat we een inspiratiepunt worden voor onze medemensen. Dat is het ideaal van de theosofische astrologie.

nomen in: *Esoteric Writings of T. Subba Row*. The Theosophical Publishing House, Adyar 1980, blz. 3-19.

9. G. de Purucker, *Esoteric Teachings IV: Galaxies and Solar Systems: their Genesis, Structure, and Destiny*. Point Loma Publications, San Diego 1987, blz. 39-47.
10. Zie ref. 1, kleurenplaat naast blz. 160.
11. D.J.P. Kok, *De esoterische betekenis van het Christendom*. Stichting I.S.I.S., Den Haag 2008, hst ‘Jacob – Israël: twaalf stammen’, blz. 189-200.

Referenties

1. W. Beekman. *Bij heldere hemel. Verrassende verbanden tussen aarde en kosmos*. Christofoor, Zeist 2002, blz. 107.
2. Zie ref. 1, blz. 97.
3. E. Mulder. *Zon, maan en sterren. Astronomie voor iedereen*. Christofoor, Zeist 1991, blz. 67.
4. G. de Purucker, *Occult Glossarium*. Stichting I.S.I.S., Den Haag 1993, lemma ‘astrologie’, blz. 32-33 en 263-5; G. de Purucker, *Grondslagen der Esoterische Wijsbegeerte*. Stichting I.S.I.S., Den Haag 1994, blz 252, 580-581.
5. G. de Purucker, *Esoteric Teachings IV: Galaxies and Solar Systems: their Genesis, Structure, and Destiny*. Point Loma Publications, San Diego 1987, blz. 39-47.
6. J. Smits, ‘Emanatie en fohat als grondslag voor het elektrische universum.’ Artikel in *Lucifer*, jaargang 34, februari 2012, nr. 1, blz. 23-34.
7. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical University Press Agency, Den Haag 1988, deel 1, hoofdstuk XVII ‘De Dierenriem en zijn ouderdom’, blz. 718-743.
8. Subba Row, ‘The Twelve Signs of the Zodiac’. Artikel, opge-

Lemurië gevonden?

Zinkend en rijzend land

Het oppervlak van de aarde verandert voortdurend. Hoe dat proces verloopt, is nog onduidelijk. Er is een theorie van de verschuivende continenten. De onlangs door Australische wetenschappers gevonden restanten van land op de bodem van de Indische Oceaan moeten volgens hen meer duidelijkheid in die theorie geven.

In de 19e eeuw echter was de wetenschappelijke consensus dat land kon rijzen en dalen. Grote continenten verdwijnen onder de golven, terwijl nieuw land naar boven drijft. De door Australische wetenschappers gevonden eilanden zouden daarom ook deel hebben kunnen uitmaken van Lemurië, het grote, gezonken continent, waarvan nu nog slechts enkele restanten over zijn.

Kerngedachten:

» Het aardoppervlak is voortdurend onderhevig aan verandering. Volgens de Theosofia verschuiven continenten nauwelijks ten opzichte van elkaar, maar wel heel sterk verticaal: ze rijzen en zinken steeds.

» Atlantis en Lemurië waren de voorgaande grote continenten die thans voor het grootste deel verzonken zijn.

» De gevonden landmassa's op de bodem van de Indische Oceaan kunnen goed delen zijn van het oude Lemurië.

Sommige interessante vondsten van wetenschappers worden onmiddellijk ingebed in de gangbare theorie. Dat is jammer. Wetenschappers zouden zonder vooropgezette mening naar de feiten moeten kijken en zich niet moeten laten meesleuren door de heersende theorie. Onbevooroordeeld wetenschap beoefenen is met open mind proberen te ontdekken wat die feiten ons kunnen leren.

Je moet dus niet de feiten modelleren rond de in zwang zijnde theorie. We hebben sterk de indruk dat dit gebeurt bij de op zich opmerkelijke vondst van twee stukken gezonken land in de Indische Oceaan.

Feiten en theorie

Wat zijn de feiten? Australische onderzoekers hebben in de Indische

Oceaan op zo'n 1500 kilometer ten westen van Australië restanten van landmassa's gevonden. Op anderhalve kilometer diepte vonden ze twee 'eilanden'. Het totale gebied is ongeveer twee keer zo groot als Nederland.

De vondst werd in oktober 2011 gedaan tijdens een expeditie op de oceaan. Tijdens deze tocht werden stenen naar boven gehaald. De onderzoekers verwachtten dat ze vulkanisch gesteente zouden vinden, zoals dat op de oceaanbodem gebruikelijk is. Maar in plaats daarvan vonden ze graniet en zandsteen met fossielen. Dit zijn gesteenten die alleen in land dat boven zeeniveau ligt, kunnen ontstaan. Ooit moeten het dus twee eilanden zijn geweest.⁽¹⁾

Deze vondst bevestigt eerdere diepzeeboringen in de Indische Oceaan,

die eveneens verzonken continenten aantoonde.⁽²⁾

Deze feiten werden onmiddellijk ingebed in de heersende theorie over de continenten en met name over Gondwana. Dat is de naam die gegeven is aan het veronderstelde supercontinent dat bestond uit de gebieden die thans grotendeels op het zuidelijk halfrond liggen: Antarctica, Zuid-Amerika, Afrika (inclusief Madagaskar en de Seychellen), India, Australië, Nieuw-Guinea, Nieuw-Zeeland en Nieuw-Caledonië.

De algemene wetenschappelijke gedachte is namelijk dat *alle* continenten aan elkaar hebben gezeten. Dit veronderstelde grote continent, dat Pangea is gedoopt, zou uit elkaar gedreven zijn. Eerst zouden er toen twee supercontinenten zijn gevormd, Gondwana en Laurazië, die zich later hebben gesplitst in de continenten zoals we ze nu kennen. Volgens de theorie van de platentektoniek namelijk, zouden de continenten zich over de aarde bewegen.

Het rijzen en verdwijnen van continenten

Ook de Theosofia gaat uit van een veranderend aardoppervlak. Zo'n gedachte past geheel in het theosofische idee dat alles altijd verandert. Stilstand en onveranderlijkheid bestaan niet in de verschijnselenwereld.

In tegenstelling echter tot de huidige wetenschappelijke theorie zegt de Theosofia dat continenten zich nauwelijks *horizontaal* maar vooral *verticaal* verplaatsen. Continenten zinken en rijzen. Ze worden overspoeld door water, verdwijnen dus onder de golven van de oceanen en zeeën en komen vervolgens weer boven het water uit. Uiteraard gebeurt dat niet in één nacht, één jaar, eeuw of zelfs millennium; dergelijke veranderingen hangen nauw samen met het leven van de planeet zelf en vinden in tijdperken van miljoenen jaren plaats. Alleen kleinere eilanden kunnen in één of enkele etmalen wegzinken.

Natuurlijk verwachten wij niet dat deze leer door de wetenschap als feit geaccepteerd wordt, maar ze zou, net zoals de theorie van de uit elkaar drijvende continenten, als serieuze optie kunnen worden beschouwd.

Deze theosofische hypothese – laten we het zo maar noemen – verklaart de feiten namelijk evenzeer als die van de zich horizontaal verplaatsende continenten. De gevonden 'eilanden' op de zeebodem van de Indische Oceaan bevestigen dit beeld, zoals we hieronder proberen aan te tonen.

De Aarde: een levend wezen

Het grootste verschil tussen de theosofische en de huidige wetenschappelijke visie ten aanzien van het oppervlak van de aarde ligt in het feit dat volgens de Theosofia het

gehele proces van het verschijnen en verdwijnen van continenten moet worden gezien in de levenscyclus van de planeet Aarde. Die planeet is een levend wezen en kent in zijn leven bepaalde evolutionaire perioden.

Om dit beeld wat begrijpelijker te maken zou je de planeet kunnen vergelijken met een mens. Net zoals het voertuig van de mens – zijn lichaam – nauw samenhangt met zijn bewustzijn, en de tijd dat het bewustzijn gebruikmaakt van dat lichaam, is dit bij de planeet het geval. In de embryonale fase en vlak na de geboorte is het lichaam van de mens kleiner en anders van structuur dan wanneer hij op middelbare leeftijd of oud is. Zijn huid is zeker anders. Vergelijk het strakke en soepele huidje van een baby met de gerimpelde huid van een hoogbejaarde. Zoiets geldt ook voor het lichaam van de planeet.

Dat lichaam is de bol waarop wij wonen. Die bol is in de ruim twee miljard jaar die hij volgens de Theosofia bestaat, talloze keren veranderd. In de beginperioden was die veel etherischer en plastischer, later werd hij harder. Het oppervlak van die bol is ook al vele malen veranderd. Wat dat betreft verschillen de huidige wetenschappelijke en theosofische gedachten niet veel van elkaar, zij het dat de Theosofia deze processen altijd beschouwt als voortkomende uit het bewustzijn van het levende organisme, dat de planeet is.

Die veranderingen van de Aarde hangen nauw samen met de ontwikkeling van de bewoners van de planeet. Of eigenlijk zouden we niet van 'bewoners' moeten spreken, maar van wezens die helpen de planeet te vormen.

Ook nu kan een vergelijking met het menselijk lichaam

Kaart van de bodem van de Indische Oceaan. Op de bodem van de oceanen bevinden zich de nu gezonken continenten van Atlantis en Lemurië.

verhelderend werken. Zijn de cellen van ons lichaam onze bewoners of helpen die cellen ons lichaam te vormen? Zo zijn wij mensen – maar ook de dieren, planten, mineralen, alsmede de elementalen en de wezens die verder ontwikkeld zijn dan de mens – de integrerende onderdelen van het planetaire leven. Dus de ontwikkeling van al deze wezens hangt eveneens nauw samen met de veranderingen op het aardoppervlak.

Daarom: het rijzen en verzinken van continenten heeft alles te maken met de ontwikkeling van de mensheid.

Cycli

Het leven van de planeet kenmerkt zich door grote en minder grote cycli, precies zoals dat het geval is bij het leven van een mens. Er zijn zeven grote cycli, die Ronden worden genoemd en die elk honderden miljoenen jaren duren. Na een Ronde is er een bepaalde rustperiode. Elke Ronde kun je verdelen in zeven kleinere cycli, die, naar menselijke maatstaven gemeten, nog steeds erg lang duren. Omdat in zo'n kleinere cyclus de mens de gelegenheid krijgt een bepaald aspect van zijn bewustzijn te ontwikkelen, wordt die kleinere cyclus wel aangeduid met de term 'Wortelras'. Dit heeft dus niets te maken met

fysiologische rassen, maar met bewustzijnsontwikkeling of leerfasen. Een Wortelras is als een klas in een school. De Theosofia leert dat we thans in het vijfde Wortelras van de vierde Ronde zitten.

Bij de aanvang van elk nieuw Wortelras vinden er grote veranderingen plaats op aarde. H.P. Blavatsky geeft daarvan in *De Geheime Leer* enkele voorbeelden. De omwentelingssnelheid van de aarde en de polariteit veranderen. Tegelijk verandert de stand van de aardas. Aard- en zeebevingen en vulkanische activiteiten spelen hierin een rol. Als gevolg daarvan zinkt en rijst land.

Zoals we hiervoor al schreven, gebeurt dit niet in één nacht. In het algemeen is het zo dat het continent, dat in een bepaalde fase van ontwikkeling van de Aarde en de mensheid het belangrijkste is, langzaam uiteenvalt. Stukken land zinken, waardoor wat eerst één landmassa was, nu door zeeën gescheiden wordt. Anderzijds zie je een proces dat los van elkaar gelegen stukken land en eilanden vanwege rijzend land tot één landmassa gesmeed worden. Een nieuw continent, waar het zwaartepunt van de menselijke ontwikkeling zal komen te liggen, komt aldus tot stand. Dergelijke processen zijn ook aan de wetenschap bekend, zij het dat ze die alleen op wat kleinere schaal kent. Zo

Wie heeft de reusachtige beelden van het Paaseiland gemaakt? Dit eiland in de Stille Oceaan, dat ongeveer zo groot is als Texel, ligt op 3400 kilometer van het vasteland. Het dichtstbijzijnde bewoonde eiland, Pitcairn, ligt op 2075 kilometer ervandaan. Volgens de Theosofia maakte dit kleine eiland ooit deel uit van het grote Lemurische continent en werden de beelden honderdduizenden jaren geleden gemaakt door de toenmalige mensen, die veel grotere lichamen hadden dan wij nu.

was de Noordzee eens een uitgestrekte steppe, waar duizenden mammoets, neushoorns en sabeltandtijgers geleefd hebben. Toen onlangs de Zuid-Hollandse kust door zand van de bodem van de Noordzee werd opgehoogd, hebben tientallen mensen botten van deze en andere dieren kunnen vinden. Brittannië was dus eens onderdeel van het Europese vasteland.

Lemurië

Indien je de middelen daartoe had, zou je de inmiddels gezonken continenten van deze vierde Ronde kunnen terugvinden op de diepe bodem van de oceanen. In *De Geheime Leer* vind je enkele minieme aanwijzingen over de ligging van het eerste en tweede continent. Over het derde continent, Lemurië, zijn wel een aantal aanwijzingen gegeven.

‘Lemurië’, zoals wij het continent van het derde Ras hebben genoemd, was toen een reusachtig land. Het nam het hele gebied vanaf de voet van de Himalaya in beslag, die het scheidde van de binnensee, waarvan de golven stroomden over wat nu Tibet, Mongolië en de grote Shamo- (Gobi-) woestijn is; van Chittagong westwaarts tot Hardwar en naar het oosten tot Assam. Vandaar strekte het zich uit naar het zuiden over wat wij kennen als Zuid-India, Ceylon en Sumatra; dan omvatte het op zijn weg naar het zuiden Madagascar aan de rechterkant en Australië en Tasmanië aan de linkerkant en liep door tot enkele graden van de zuidelijke poolcirkel; dan strekte het zich van Australië, in die tijd een binnengebied van het moedercontinent, ver in de Stille Oceaan uit, tot voorbij Rapa-nui (Paaseiland), dat nu op 26° zuiderbreedte en 110° westerlengte ligt.⁽³⁾

Elders voegt Blavatsky daar nog aan toe dat delen van wat nu Afrika is, eraan toebehoorden. Het had een uitloper om het huidige Zuid-Amerika, die zich uitstrekte tot in de noordelijke Atlantische Oceaan. Een groot deel van Californië maakte er eveneens deel van uit, net zoals Zweden, Noorwegen en Azië, dat een soort gebroken voortzetting ervan was.⁽⁴⁾

Het grootste overblijfsel van dit enorme, oude continent is Australië. De flora en fauna van dit werelddeel, en trouwens ook van Madagaskar dat eveneens een Lemurisch reliëf is, gaven ook blijk van een enorme ouderdom. Het is alsof de tijd daar is blijven stilstaan. We vinden er een primitieve tak van zoogdieren (buideldieren), die elders op de wereld vrijwel uitgestorven is geraakt. Waar de fysieke ontwikkeling van dieren elders zich heeft voortgezet,

hebben zich in Australië in de loop van vele duizenden eeuwen geen nieuwe levensvormen ontwikkeld.

Uiteindelijk is dit reusachtige continent voor een groot deel verdwenen. Zoals gezegd hing dit nauw samen met allerlei kosmische verschijnselen.

Atlantis

Het rijzen en verdwijnen van continenten kan nooit, zoals gezegd, als een geïsoleerd verschijnsel worden beschouwd, maar moet altijd in samenhang met de bewustzijnsontwikkeling van de mens worden bestudeerd. Lemurië was het tijdperk waarin de mens tot denken kwam. Het tot dan toe latente denkvermogen kwam tot ontwikkeling. Het was de kinderfase van de mensheid.

In het volgende Wortelras, dat bekendstaat onder de naam Atlantis, was de mensheid de puberfase ingegaan. Men zette zich af tegen de spirituele leraren en zette zijn eigen koers uit.

Het geografische zwaartepunt van Atlantis lag in wat nu de Atlantische Oceaan is. Een groot aantal eilanden en schiereilanden kwam omhoog en werd aaneengesmeed. Maar Atlantis lag niet alleen in de huidige Atlantische Oceaan, het strekte zich uit tot in de noordelijke en zuidelijke Stille Oceaan en in de Indische Oceaan. Het tegenwoordige Sri Lanka maakte er deel van uit. (‘Lanka’ is het Sanskrit-woord dat het Atlantische ras aanduidt). Verder behoorden Zweden, Noorwegen en Oost- en West-Siberië er toe. Madeira, de Azoren en de Canarische Eilanden, thans kleine eilandjes in de Atlantische Oceaan, waren eens de toppen van bergen in het Atlantische continent.⁽⁵⁾ Atlantis was een enorm continent, dat het oppervlak van de aarde bepaalde. Er was toentertijd veel meer land dan zee. Omdat het zich uitstrekte over delen van de huidige Indische Oceaan, kun je niet uitsluiten dat de twee zojuist ontdekte verzonken eilanden – naast Lemurisch – ook Atlantisch geweest zijn.

Je moet je hierbij goed realiseren dat de landen die thans bestaan en die wij van kinds af in atlassen hebben zien staan en die daarom ons ‘geografisch beeld’ bepalen, er in die tijd nog niet waren. Afrika was nooit een deel van Lemurië of Atlantis. Dit continent rees voor Europa opkwam. Amerika is eveneens ouder dan Europa en kwam naar boven toen Atlantis aan het zinken was.⁽⁶⁾

Ook Atlantis verviel uiteindelijk. Sommige stukken land zonken in verschillende tijdperken. Het land vormde niet meer één geheel. Het laatste eiland verzonk ongeveer elf duizend jaar geleden. Plato maakt hiervan gewag in zijn dialogen.⁽⁷⁾

Pralaya's van landen

De vraag kan rijzen hoe de theosofische leer zich verhoudt tot de theorie van continentale verschuiving. Alfred Wegener bedacht deze theorie aan het begin van de 20e eeuw. Het was hem opgevallen dat er een overeenkomst is in kustverloop van tegenoverliggende continenten. Hij kon echter niet goed verklaren hoe de verplaatsing van werelddelen over duizenden kilometers kon hebben plaatsgevonden.

De theorie van de platentektoniek leek dit wel te kunnen. Volgens deze theorie kun je de lithosfeer (de buitenste laag van de aarde) verdelen in tektonische platen, die net als ijsschollen op water, zich over het aardoppervlak bewegen. Onder die lithosfeer bevindt zich namelijk de asthenosfeer, die weliswaar niet vloeibaar is, maar waarover niettemin deze schollen zich zouden kunnen verplaatsen.

Deze theorie is nooit bewezen en er zijn sterke aanwijzingen dat ze niet op feiten berust. David Pratt geeft in zijn boekje *Verzonken Continenten & Continentverschuiving*⁽⁸⁾ talloze steekhoudende argumenten waaruit blijkt dat deze theorie de feiten geenszins verklaart en soms zelfs strijdig ermee is.

Tegenwoordig worden horizontale bewegingen nauwkeurig gemeten door satellieten: heel veel locaties bewegen met een snelheid van enkele millimeters of centimeters per jaar. Die gegevens ondermijnen eerder de platentektoniek-hypothese dan dat ze die schragen, want de bewegingen zijn grillig en gaan vele kanten uit.

Voor Alfred Wegener aanvaardden wetenschappers algemeen dat continenten zich opwaarts of benedenwaarts kunnen verplaatsen. Er zijn daarvoor talloze aanwijzingen. En dan hebben we het niet eens over de in alle windstreken terug te vinden mythen van zondvloed en uit de zee rijzend land. Elke beschaving heeft en had haar eigen Noah. Nu vinden al deze uiterlijke aardse veranderingen niet willekeurig plaats. Er werkt bewustzijn achter of in onze fysieke planeet. Het is door dit bewustzijn dat de uiterlijke veranderingen plaatsgrijpen. Het is daarom het planetaire leven zelf dat dit proces bestuurt.

Je kunt de noodzaak tot verzinken van land enigszins vergelijken met nomadische stammen die hun tijdelijke verblijfplaats verlaten en soms zelf vernietigen als die 'uitgewoond' is en onvoldoende voedsel oplevert. Daarom zinken oude en vermoeide continenten, die eeuwen de last van de mensheid en het overige leven hebben gedragen, teneinde uit te rusten om vervolgens – na een lange periode van inactiviteit – weer te rijzen om opnieuw de mensheid als woonplaats te dienen. Activiteit en rust (*pralaya* is het

Sanskrit-woord) wisselen elkaar voortdurend af. Het is de levende Aarde zelf die dit reguleert.

H.P. Blavatsky citeert in *De Geheime Leer* een archaïsch boek, dat dit beeldend beschrijft.

Wanneer het wiel met de gebruikelijke snelheid draait, zijn de uiteinden ervan (de polen) met de middencirkel (de evenaar) in evenwicht; wanneer het langzamer draait en naar alle kanten wankelt, zijn er grote verstoringen aan het aardoppervlak. De wateren stromen naar de beide uiteinden en nieuwe landen verrijzen in de middengordel (landen op de evenaar), terwijl die aan de uiteinden onderworpen zijn aan pralaya's door verzinken.

(...)

Zo is het wiel (de aarde) onderworpen aan en wordt het geregeld door de geest van de maan, voor wat de adem van zijn wateren (de getijden) betreft. Tegen het einde van het tijdperk (de kalpa) van een groot (wortel)ras beginnen de bestuurders van de maan (...) harder te trekken, en maken zo het wiel rondom zijn gordel platter, terwijl het op sommige plaatsen inzakt en op andere opzwellt. En wanneer de zwelling zich naar de uiteinden (de polen) beweegt, zullen nieuwe landen verrijzen en oude worden opgeslokt.⁽⁹⁾

De Aarde is geen geïsoleerd wezen, maar staat in nauwe relatie tot de overige kosmische wezens, en met name tot de zon en de planeten. Daarop zinspeelt het bovenstaande citaat. Het rijzen en zinken van land staat dan ook in verband met de rotatiesnelheid van onze planeet, de stand van de aardas en de wisseling van polariteit, die weer te maken hebben met kosmische invloeden.

Dankzij geologisch onderzoek weten we nu dat de aarde inderdaad verschillende keren van polariteit is veranderd. We kunnen dit terugvinden door omkeringen van de richting waarin oudere steenlagen gemagnetiseerd zijn. Dit moet geografische en klimatologische effecten hebben gehad. We weten ook dat kosmische invloeden van de zon, maan en planeten op de aarde inwerken. Het is bijvoorbeeld een wetenschappelijk gegeven dat de aantrekkingskracht van de maan niet alleen zorgt voor eb en vloed, maar ook de rotatiesnelheid van de aarde vertraagt. Tevens is geconstateerd dat na een sterke uitbarsting op de zon de aarde langzamer gaat draaien, hoewel het ook sneller kan. Het hierboven gegeven citaat uit *De Geheime Leer* wordt dan ook door de huidige wetenschap bevestigd, zij het dat *De Geheime Leer* deze processen nooit op een mechanische wijze opvat, omdat er altijd achter elk verschijnsel een bewuste kracht werkt.

Is Lemurië Gondwana?

De Australische vondst van gezonken eilanden moet volgens de onderzoekers meer duidelijkheid brengen in hoe Gondwana openbrak. Daarbij gaat men uit van de gangbare theorie van continentverschuiving. Gondwana zou volgens deze theorie 130 miljoen jaar geleden uiteen zijn gevallen in India, Australië en Antarctica. India zou zich in de richting van Eurazië hebben bewogen, wat leidde tot de opstuwing van wat nu het Himalayagebergte is. Interessant is echter dat de *oorspronkelijke* idee van Gondwana veel dichter bij de theosofische leer van Lemurië staat. Het was Eduard Suess die als eerste bedacht dat er een zuidelijk supercontinent moest zijn geweest. Delen van Zuid-Amerika, Afrika en India waren in het verleden met elkaar verbonden, zo concludeerde hij. Hij kwam tot die conclusie vanwege fossiele vondsten in deze werelddelen. Zo kwam een uitgestorven varen, *Glossopteris*, in deze drie zo ver van elkaar gelegen plekken op de aarde voor. Suess evenwel meende dat deze plaatsen verbonden waren door landstreken die later in de geschiedenis zijn verzonken. Hij meende *niet* dat ze uit elkaar gedreven zijn. Hoewel de geografische positie van Gondwana en Lemurië niet precies dezelfde is, stemt de oorspronkelijke idee van Gondwana overeen met wat Blavatsky in *De Geheime Leer* zegt: Lemurië begon zich op te delen in kleinere stukken, omdat land zonk.

De feiten hebben de theosofische hypothese nog nooit tegengesproken. Dat is opmerkelijk, omdat sinds het verschijnen van *De Geheime Leer* in 1888 mede door technische ontwikkelingen veel feitenmateriaal is verzameld. Is er, zo vragen wij ons af, een theorie uit het eind van de 19e eeuw die vandaag nog volledig standhoudt? De theosofische leer doet dit in alle opzichten. Alleen daarom verdient ze de ernstige aandacht van de wetenschappers. De vondst van Australische onderzoekers is zeer waardevol. Ze zou nog waardevoller zijn, als ze niet alleen wordt ingepast in de hypothese van de continentverschuiving, maar ook in die van het verzinken en rijzen van land. We zouden dan een verloren bladzijde van ons eigen geschiedenisboek – althans voor een deel – kunnen terugvinden.

Referenties

1. Zie onder andere: <http://thewatchers.adorraeli.com/2011/11/17/two-sunken-islands-discovered-near-australia>.
2. Zie hiervoor: 'Wat de grote oceanen verbergen'. Rubriek 'Gesignaleerd' in *Lucifer*, jaargang 25, april 2003, nummer 2, blz. 61-63.
3. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical

- University Press, Pasadena 1988, deel 2, blz. 365-366 (blz. 323-324 orig. Engelse editie).
4. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical University Press, Pasadena 1988, deel 2, blz. 7, [7], 354 [314], 370-371 [328], 418-vn[371fn], 874-vn [769 fn-2], 887-vn [781fn], 895-896 [788]. Tussen vierkante haken is de orig. Eng. paginering.
5. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical University Press, Pasadena 1988, deel 2, blz. 453, [402], 457 [405]. Tussen vierkante haken is de orig. Eng. paginering. Zie ook: G. de Purucker, *The Esoteric Tradition*. 2 delen, Theosophical University Press, Pasadena 1973, deel 2, blz. 1045fn.
6. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical University Press, Pasadena 1988, deel 2, blz. 297, [263], 415, [368], 458-vn, [407fn-1], 504, [446]. Tussen vierkante haken is de orig. Eng. paginering. Zie ook: A.T. Barker (red.), *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*. Theosophical University Press, Pasadena 1979, blz. 169.
7. Het verzinken van dit feitelijke eiland, dat ongeveer de grootte van Ierland moet hebben gehad, staat tevens symbool voor de ondergang van het hele Atlantische Rijk. A.T. Barker (red.), *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett*. Theosophical University Press, Pasadena 1979, blz. 163, 167.
8. David Pratt, *Verzonken Continenten & Continentverschuiving*. Theosophical University Press Agency, Den Haag 2009, blz. 68; de tekst is ook online beschikbaar: www.theosofie.net/onlineliteratuur/continenten/continenten1.html. Het boek is een vertaling van *Sunken Continents versus Continental Drift*, 2000, geactualiseerd in maart 2009.
9. H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*. 2 delen, Theosophical University Press, Pasadena 1988, deel 2, blz. 366-7 [orig. Eng. pag. 324-325].

The Theosophical Society Blavatskyhouse: over de Point Loma-traditie

Kerngedachten:

- » In de Point Loma-traditie is er een leider aan het hoofd van de organisatie: een leider van nature, die inspireert en stimuleert.
- » De basis van al onze activiteiten is actieve broederschap, mededogen. Wat dat inhoudt vinden we in de boodschap van de Mahâ-Chohan.
- » De prioriteit ligt bij de verspreiding van de Theosofia onder mensen voor wie deze nog nieuw is, waarbij we de praktische toepasbaarheid ervan aantonen.

Tijdens de internationale theosofische conferentie (ITC) in augustus 2011 in Julian, Californië, sprak Herman C. Vermeulen op verzoek van de ITC-organisatie over de traditie van The Theosophical Society Point Loma. Hij ontvouwde in deze lezing de kerngedachten over structuur, taak en functie van The Theosophical Society, geïnspireerd door de brief van de Mahâ-Chohan. Waarom is onze organisatie al tientallen jaren actief met het toegankelijk presenteren van Theosofie voor iedereen, met een duidelijk accent op de praktische toepasbaarheid? Waarom studeren de leden intussen met zoveel (com)passie? Een zeer verhelderend beeld van de drijfveren van 'ons' genootschap. Dit is de Nederlandse vertaling van deze lezing.

Dames en heren, hartelijk dank voor de gelegenheid om met u te kunnen spreken over de Point Loma-traditie. Sommige mensen zeggen: "Weet je wel zeker dat je daarover wilt spreken? Want de sterke gemeenschap van de United Lodge of Theosophists (ULT) kent geen leiders en jullie hebben wel leiders, regels en dergelijke." Ik denk dat The Theosophical Society Point Loma aan één kant van het spectrum kan worden geplaatst, vergeleken met veel andere theosofische organisaties aan de andere kant, wat hun organisatie betreft.

Ik vind het ook wat moeilijk om te spreken van een theosofische traditie en ik zal proberen uit te leggen waarom. Normaal gesproken worden we uitgenodigd om over Theosofie

te spreken en te kijken naar de consequenties daarvan in het dagelijks leven. Nu word ik echter gevraagd om te spreken over wat de Point Loma-traditie nu zo speciaal maakt. En ik realiseer me dat ik een aantal specifieke zaken moet behandelen waar wij het normaal gesproken niet over hebben, omdat ze deel uitmaken van onze manier van leven en werken.

Het beeld is voor u misschien wel het beste te vergelijken met het bereiden van een maaltijd. Er zijn veel tradities in het koken, maar ze gebruiken veelal dezelfde ingrediënten. Aardappelen, groenten, kruiden en dergelijke. Het samenvoegen van de verschillende bestanddelen in de juiste verhoudingen, volgens een bepaalde smaak, verschaft je een aan-

gename smaak en zorgt voor goed voedsel dat uitstekend is te verteren.

Ik denk dat hetzelfde min of meer geldt voor theosofische tradities. Elke traditie heeft een eigen smaak en eigen manier van werken, hoewel we allemaal uitgaan van dezelfde theosofische achtergrond en principes. Dus als we spreken over theosofische tradities, dan zeggen wij: “Ken de boom aan zijn vruchten.”

Esoterische Sectie

Point Loma heeft een traditie van Leiders, te beginnen met H.P. Blavatsky, en vervolgens W.Q. Judge, Katherine Tingley, G. de Purucker, A.L. Conger, W. Hartley, D.J.P. Kok; Herman C. Vermeulen is tot nu toe de laatste en hij is nog in functie.

Binnen onze traditie is er in de geschiedenis van The Theosophical Society een aantal belangrijke gebeurtenissen te zien. Een daarvan vond plaats in 1888, toen HPB de Esoterische Sectie (ES) vormde. Ik zal uitleggen waarom dat zo belangrijk is. HPB gaf met de vorming van de ES bepaalde regels voor een houding, een bepaald gedrag hoe het theosofische leven te leven. Sommige mensen denken dat je, om je die houding eigen te maken, de gelofte hiertoe moet afleggen. Nee, zeggen wij, dat is niet nodig, maar er is alle reden om die gelofte te bestuderen en te overdenken, en te zien hoever je daar in je eigen leven van afstaat. Misschien helpt het je om er stap voor stap dichterbij te komen.

GELOFTE

Voor proefleerlingen in de Esoterische Sectie van de T.S.

1. Ik verbind mij te trachten de Theosofie tot een levende kracht in mijn leven te maken.
2. Ik verbind mij de Theosofische Beweging, haar leiders en haar leden voor de wereld hoog te houden en te steunen, en in het bijzonder de bevelen van het Hoofd van de Esoterische Sectie zonder kritiek of uitstel te gehoorzamen in al wat mijn relatie tot de Theosofische Beweging betreft.
3. Ik verbind mij, nooit te luisteren zonder protest naar iets kwaads wat van een broeder-Theosoof wordt gezegd, en mij ervan te weerhouden anderen te veroordelen.
4. Ik verbind mij een voortdurende strijd tegen mijn lagere natuur te voeren en de zwakheden van anderen met zachtheid te beoordelen.

5. Ik verbind mij, door studie en op andere wijze mijzelf geschikt te maken anderen te helpen en te onderwijzen.

6. Ik verbind mij om aan de Theosofische Beweging in tijd, geld en werk zoveel steun te verlenen als in mijn vermogen is.

Zo helpe mij mijn Hoger Zelf.

Bij het vertalen van deze gelofte naar het dagelijks leven komen we als eerste tot de belangrijkste regel: *Maak de Theosofie tot een Levende Kracht in je leven.* Dan: *Loyaliteit naar een natuurlijk leider van de groep waar je deel van uitmaakt, zonder je eigen vrije wil en geweten te verlammen.* Vervolgens: *Geen geroddel, geen kritiek, maar werken aan jezelf; jezelf trainen om anderen in hun studie te helpen.* Ten slotte: *Steun in tijd, geld en werk.*

Natuurlijk leiderschap

Dit zijn heel algemene maar zeer belangrijke gedachten als je met succes leiding wilt geven aan een genootschap. En het feit dat we leiderschap kennen is een belangrijk kenmerk van ons genootschap. Het is wel een bepaald soort leiderschap; ik noem het ‘natuurlijk leiderschap’. Sommige mensen zijn van nature een leider.

Goed beschouwd hebben alle organisaties leiders. Misschien zijn ze soms moeilijk te ontdekken; ik heb er twee of drie jaar over gedaan voordat ik alle leiders binnen de ULT kende. Maar ze zijn er. Sterke mensen met uitstekende ideeën, die de organisatie stimuleren.

Leider - functionaris - lid

Een leider van nature die volgens de gelofte leeft, zou die gelofte ook 24 uur per dag moeten leven. Een belangrijke functionaris zou de gelofte zo veel mogelijk moeten proberen te leven. Als je lid bent van een theosofische organisatie, kun je een stap vooruit maken door de vereenvoudigde gedachte van de gelofte te leven – dat is normaal menselijk gedrag – en jezelf te trainen om overeenkomstig de echte gelofte te leven. Dit alles is echter geheel gebaseerd op de eigen vrije wil.

Vanuit deze visie werd William Quan Judge in 1895 president voor het leven. Dit was het begin van een belangrijk aspect van onze traditie. In de periode die volgde, onder Katherine Tingley, groeide dit uit tot het leiderschap en de hiërarchische organisatiestructuur zoals we die nu nog steeds kennen. Tingley begon in 1898 met de bouw van het Point Loma-hoofdkwartier in San Diego. De naam

van deze locatie is sindsdien altijd een deel van de naam van ons genootschap geweest. Het hoofdkwartier is momenteel in het Blavatskyhuis in Den Haag, Nederland, gevestigd.

Wat is nu zo bijzonder in onze traditie, hoewel niet uniek in de theosofische wereld?

- We zijn zeer gericht op de oorspronkelijke, fundamentele literatuur en op de oorspronkelijke theosofische leringen en principes.

- Mededogen is een van de belangrijkste begrippen in onze traditie. Als we bij het plannen van activiteiten moeten kiezen tussen een openbare activiteit en een activiteit alleen voor leden, heeft het openbare werk altijd een hogere prioriteit. We vinden het beter om Theosofie te verspreiden onder mensen voor wie dit nog nieuw is, dan ons te richten op mensen voor wie de Theosofie al vertrouwd is en die er al studie van maken. Het eerste is voor ons het belangrijkste.

Combinatie van studie en praktijk

Wij proberen de leringen uit te leggen en te verspreiden. Ze uit te werken voor onze medemensen. We doen dit altijd in de combinatie van studie en praktijk. Heel belangrijk, want studie is prima, maar het in de praktijk brengen is nog beter. Als je een theosofisch onderwerp bestudeert, en als de Theosofie daarin juist is toegepast, moet je dat in het dagelijks leven kunnen herkennen. Als je het in het dagelijks leven niet kunt terugvinden, of je begrijpt de basisgedachten nog onvoldoende, moet je er opnieuw over nadenken en dan nog eens kijken.

In de komende dagen zullen we een aantal voorbeelden geven van deze studiemethode, gezien vanuit een wetenschappelijk en educatief standpunt.⁽¹⁾ Binnen de sferen waarin we zo werken, kunnen we onderscheid maken tussen de *spirituele atmosfeer*: wat stralen we uit, wat brengen we naar buiten, welk deel van ons innerlijk zelf straalt uit naar onze medemensen; de *mentale atmosfeer*: het mededogen; en de *fysieke sfeer*: de uiterlijke organisatie. Deze organisatie zou een volledige uitdrukking moeten zijn van de spirituele en mentale principes.

Wij gaan voor de originele theosofische leringen terug naar de bron. Het doel van een theosofische organisatie als de onze en de ideeën over wat we zouden moeten doen, zijn zeker niet nieuw. In mijn voorbereiding stuitte ik op de beroemde brief van Meester K.H. – ik denk voor de meesten van u niet nieuw en wellicht zelfs zeer bekend – waarin hij het betoog van zijn *chef*, de Mahâ-Chohan,

citeert die hij de avond daarvoor sprak. Het is een korte brief, maar hij bevat alles wat we zouden moeten doen. Daar is geen twijfel aan.⁽²⁾

Broederschap het belangrijkste

Broederschap als eerste en als laatste, broederschap is echt het belangrijkste, zegt de Mahâ-Chohan. Je moet jezelf volledig geven in die broederschapsgedachte. Je moet daar wel iets voor opgeven. Ik citeer:

Wat de ware Theosoof kenmerkt, is niet het vastomlijnde doel voor zichzelf als individu Nirvâna te bereiken (het hoogtepunt van alle kennis en absolute wijsheid), wat welbeschouwd slechts een verheven en glorieuze *zelfzucht* is — maar het zelfverloochenend zoeken naar de beste wijze onze naasten op het juiste pad te brengen, er zorg voor te dragen dat zo veel mogelijk van onze medeschepselen erbij gebaat zijn.

Geen focus op psychische fenomenen, zegt de Mahâ-Chohan verder, anders wordt het een door priesterschap gekenmerkte organisatie:

Beter dat The Theosophical Society met zijn beide ongelukkige stichters ten onder gaat, dan dat wij zouden toelaten dat het niets beters wordt dan een academie voor magie, een leerschool voor occultisme.

Fundament voor toekomstige religie

Dan de religieuze aspecten. Heel mooi, wat de Mahâ-Chohan zegt over het leggen van het fundament voor de toekomstige religie van de mensheid:

Het wordt tijd dat de Theosofie de arena betreedt; de zonen van Theosofen zullen op hun beurt eerder Theosoof worden dan wat dan ook. Geen boodschapper der waarheid, geen profeet, zelfs Buddha niet, heeft ooit gedurende zijn leven volledig welslagen bereikt. The Theosophical Society werd gekozen als de hoeksteen, als de grondslag van de toekomstige religie der mensheid.

De theosofische principes zijn religie *per se*, zegt hij, ze hebben niets te maken met kerken, priesters en dergelijke. En daarmee komt hij tot een zeer belangrijk punt: uiteindelijk zullen de fundamentele leringen van alle godsdiensten in hun esoterische betekenis, religie *per se*, identiek blijken te zijn. Oftewel: als we studie maken van oude religies, moeten we kunnen aantonen dat ze allemaal terug te

voeren zijn naar dezelfde basis. We moeten kunnen laten zien dat onderscheid op basis van godsdiensten nutteloos is. Bedenk dat deze uitspraken dateren van 1880 of 1881. Oude belichamingen van de *Theosophia*, zoals het Budhisme, zijn eeuwige waarheden als je ze ontdoet van het bijgeloof dat er aan kleeft. Je houdt dan een zeer originele, fundamentele filosofie over. Daarom spreekt de Mahâ-Chohan ook zo lovend over kolonel Olcott, omdat hij de originele buddhistische ideeën en grondgedachten terugaf aan de bevolking van Ceylon. Dat is hetgeen dat we moeten doen, zegt de Mahâ-Chohan. Daarom hoeven we als organisatie niet helemaal opnieuw te beginnen. Een groot deel van onze taak ligt in het weer naar voren brengen van de oorspronkelijke ideeën.

Vervolgens het wetenschappelijk aspect. De Mahâ-Chohan merkt op dat het tijd wordt dat Theosofie wordt bevestigd door bewijzen uit de wetenschap:

Toch is het absoluut noodzakelijk dat (...) de theorieën ervan, onaanvechtbare feiten voor hen die weten, met directe gevolgtrekkingen worden ondersteund, die zijn afgeleid van en bevestigd worden door de bewijzen die de moderne exacte wetenschap levert.

Met andere woorden: onze leringen zijn juist en als de wetenschap dat ook is, moeten die twee volkomen met elkaar in overeenstemming zijn. Er zou dan geen verschil tussen de twee moeten zijn.

Toegankelijke Theosofie

Over de praktische en ethische aspecten: het toegankelijk maken van de Theosofie is heel belangrijk. We moeten heel hard werken om te bereiken dat de principes niet alleen voor ons helder worden, maar ook voor onze medemensen. De Mahâ-Chohan zegt:

Om onze leringen werkelijk effect te doen hebben op de zogenaamde zedenleer, of de ideeën van waarheidsliefde, reinheid, zelfverloochening, naastenliefde, enzovoort, moeten wij theosofische kennis uitdragen en populariseren.

Dat betekent dus dat we van onze manier van studeren moeten afstappen als we andere mensen een handreiking willen geven. We moeten de kennis vertalen naar de manier waarop mensen denken, zodat zij het op die manier zouden kunnen begrijpen. Als we bijvoorbeeld studenten natuurkunde uitleggen dat de Theosofie uitgaat van een

kracht achter de stof, dan kunnen we dat in theosofisch jargon doen, maar we kunnen ook proberen het uit te leggen met de termen die zij kunnen relateren aan hun universitaire opleiding.

Bevrijden van eigen Ego

Het is heel belangrijk dat we ons richten op de gehele maatschappij, op elke sociale laag van de bevolking, niemand uitgezonderd. We moeten ons ook realiseren dat we soms een hindernis kunnen zijn in een bepaald proces. Dan moeten we niet bang zijn om onze eigen ideeën en ervaringen terzijde te stellen en de zaken anders te benaderen. In de woorden van de Mahâ-Chohan:

Wij allen moeten ons bevrijden van onze eigen Ego, dat illusoire, schijnbare *zelf*, om ons ware zelf in een transcendentaal goddelijk leven te herkennen. Maar als wij niet zelfzuchtig willen zijn, moeten wij ernaar streven om anderen die waarheid te doen zien, anderen de werkelijkheid te doen beseffen van dat transcendentale zelf, de Buddha, de Christus of God van iedere prediker.

Zo zijn er enkele eenvoudige basisprincipes uit die tijd tot ons gekomen die nog altijd gelden; in deze tijd wellicht met nog meer nadruk dan toen. We moeten duidelijk maken dat deze uiterlijke wereld slechts tijdelijk is, maar dat het menselijk bewustzijn blijft bestaan. Er is daarom geen reden voor 'de strijd om het bestaan'. Een van de grootste problemen in de samenleving is dat mensen die strijd om het bestaan voeren zonder dat zij weten en beseffen dat er veel meer is dan alleen dit uiterlijke leven. Het is tijd dat we ons verlossen van een aantal belemmerende gedachten.

Om het simpel te zeggen: we hebben goud in handen en dat moeten we verspreiden. Nog eenmaal een citaat van de Mahâ-Chohan:

Neen, neen, beste broeders, u heeft al te lang in deze dwaling verkeerd.

Laten wij elkaar goed begrijpen. Hij, die zich niet in staat acht dit edele denkbeeld voldoende te doorgronden om ervoor te werken, behoeft geen taak te ondernemen die te zwaar is voor hem. Maar er is nauwelijks een Theosoof in de gehele Society, die niet tot werkelijke hulp in staat is door ten minste de verkeerde opvattingen van de buitenstaanders recht te zetten, zoal niet daadwerkelijk zelf dit denkbeeld te verkondigen. O, waar is de edele en onzelfzuchtige mens die ons *krachtdadig* in India in deze goddelijke taak wil helpen?

Ik kom aan het einde van mijn betoog. De eenheid van de Theosofische Beweging hangt niet af van de enkelvoudigheid van organisaties, maar van de overeenkomst in werk en ambitie. En hierin zullen we de SCHAKEL ONGEBROKEN HOUDEN (de laatste woorden van HPB). Dit nu is hetgeen wij in onze traditie pogen te doen; het is ook de reden waarom we hier zijn, omdat we dit alles willen delen met de bezoekers van het ITC. We willen het delen met alle andere theosofische organisaties. Laten we elkaar vinden in wat ons bindt, laten we samenwerken en de Theosofie in deze wereld verspreiden. De wereld heeft het nodig.

Dank voor uw aandacht.

Referenties

1. Herman C. Vermeulen verwijst naar het programma van de ITC-bijeenkomst. Twee leden van onze organisatie hebben lezingen gegeven die volgens de studiemethode die in onze organisatie wordt gehanteerd zijn voorbereid.
 2. De enige brief van de Mahâ-Chohan. Zie het bijgaande artikel.
-

Deze brief van de Mahâ-Chohan dateert uit 1880 of 1881. Meester K.H. heeft de brief gestuurd aan A.P. Sinnett en ondertekend met de volgende tekst:

“Een beknopte versie van de visie van de Chohan op de T.S., zoals dat gisteravond in zijn eigen woorden werd uiteengezet. Mijn eigen brief, het antwoord op uw laatste schrijven, volgt binnenkort.”

De Engelse tekst van de brief, met een commentaar van Grace F. Knoche, is onder meer te vinden op:

www.theosociety.org/pasadena/mahatma/ml-choh.htm

HET STANDPUNT VAN DE CHOHAN TEN AANZIEN VAN DE T.S.

Verscheidene goede redenen, door de Chohan aan K.H. gegeven, waarom de T.S. een Broederschap van de Mensheid moet zijn.

voor de Simla Eclectic T.S.

Aangezien de leer die wij verkondigen de enige ware is, moet deze uiteindelijk – gestaafd met zulke bewijzen als wij ons voorbereiden te geven – als elke andere waarheid

overwinnen.

Toch is het absoluut noodzakelijk dat ze stap voor stap wordt ingevoerd; dat de theorieën ervan, onaanvechtbare feiten voor hen die weten, met directe gevolgtrekkingen worden ondersteund, die zijn afgeleid van en bevestigd worden door de bewijzen die de moderne exacte wetenschap levert. Dat is de reden waarom kolonel H.S.O., die alles doet om het Buddhisme te doen herleven, kan worden beschouwd als iemand die op de juiste wijze volgens het ware pad van de Theosofie werkzaam is, veel meer dan wie dan ook, die zichzelf ten doel stelt zijn eigen vurige verlangen naar occulte kennis te bevredigen. Buddhisme, ontdaan van zijn bijgelovigheden, is eeuwige waarheid, en degene die naar het laatste streeft, streeft naar Theos-Sophia, Goddelijke Wijsheid, wat synoniem is aan Waarheid. Om onze leringen werkelijk effect te doen hebben op de zogenaamde zedenleer, of de ideeën van waarheidsliefde, reinheid, zelfverloochening, naastenliefde, enzovoort, moeten wij theosofische kennis uitdragen en populariseren. Wat de ware Theosoof kenmerkt, is niet het vastomlijnde doel voor zichzelf als individu Nirvâna te bereiken (het hoogtepunt van alle kennis en absolute wijsheid), wat welbeschouwd slechts een verheven en glorieuze *zelfzucht* is — maar het zelfverloochenend zoeken naar de beste wijze onze naasten op het juiste pad te brengen, er zorg voor te dragen dat zo veel mogelijk van onze medeschepselen erbij gebaat zijn.

Het intellectuele deel van de mensheid schijnt snel uiteen te vallen in twee klassen, waarvan de ene onbewust lange perioden van tijdelijke vernietiging of toestanden van onbewustheid voor zichzelf voorbereidt als gevolg van het vrijwillig prijsgeven van het intellect, van het gevangenzetten ervan in de enge groeven van onverdraagzaamheid en bijgeloof, een proces dat wel moet leiden tot een volslagen misvorming van het intellectuele beginsel; terwijl de andere klasse zonder enige terughoudendheid toegeeft aan haar dierlijke neigingen met de vaste bedoeling zich in geval van mislukking zonder meer *over te geven* aan een algehele vernietiging, aan duizenden jaren van degradatie na de fysieke ontbinding. Doordat deze ‘intellectuele klassen’ hun stempel drukken op de onwetende massa’s, die zij aantrekken en die naar hen opzien als edele en navolgenswaardige voorbeelden, verlagen zij diegenen die zij behoren te beschermen en te leiden en richten hen moreel te gronde. Tussen vernederend bijgeloof en nog meer vernederend bruut materialisme kan de witte duif der waarheid ternauwernood een rustplaats vinden voor haar vermoeide en onwelkome voeten.

Het wordt tijd dat de Theosofie de arena betreedt; de zonen van Theosofen zullen op hun beurt eerder Theosoof worden dan wat dan ook. Geen boodschapper der waarheid, geen profeet, zelfs Buddha niet, heeft ooit gedurende zijn leven volledig welslagen bereikt. The Theosophical Society werd gekozen als de hoeksteen, als de grondslag van de toekomstige religie der mensheid. Om het beoogde doel te bereiken werd besloten tot een grootser, wijzer en vooral een meer welwillend samengaan van hoog en laag, van de Alfa en Omega der maatschappij. Het blanke ras moet de eerste zijn om de broederhand uit te strekken naar de donkere volkeren, om de arme verachte 'nikker' broeder te noemen. Dit vooruitzicht moge niet eenieder toelachen, maar wie tegen dit beginsel bezwaar maakt is geen Theosoof.

Als men denkt aan de steeds toenemende triomf en tegelijkertijd het misbruik van vrij denken en *vrijheid* (de universele regering van Satan, zou Eliphas Lévi het hebben genoemd), hoe zal dan het strijdlustige *natuurlijke* instinct van de mens anders kunnen worden weerhouden van het plegen van tot dusver ongehoorde wredeheden en gruwelen van tirannie, onrechtvaardigheid, enzovoort, dan door de verzachtende invloed van een broederschap en de praktische toepassing van Buddha's esoterische leringen? Want zoals iedereen weet, betekent de algehele bevrijding van het gezag van de alles doordringende macht of wet die door de priesters God wordt genoemd – en door de wijsgeren van alle eeuwen Buddha, Goddelijke Wijsheid en verlichting of Theosofie wordt genoemd – dat men zich evenzeer vrijmaakt van menselijke wetten. Eenmaal vrijgemaakt en verlost van het dode gewicht van dogmatische interpretaties, persoonlijke namen, antropomorfische voorstellingen en bezoldigde priesters, zullen de grondelingen van alle religies identiek blijken te zijn in hun esoterische betekenis. Osiris, Krishna, Buddha, Christus zullen slechts verschillende namen blijken te zijn voor dezelfde koninklijke heerweg naar uiteindelijke gelukzaligheid — Nirvâna.

Mystiek Christendom, dat is die vorm van Christendom die *zelf*verlossing leert door ons eigen zevende beginsel – deze bevrijde Para-Âtma (Augoeides), door sommigen Christus genoemd, door anderen Buddha, en hetzelfde is als regeneratie of wedergeboorte in de geest – zal precies dezelfde waarheid blijken te zijn als het Nirvâna van het Buddhisme. Wij allen moeten ons bevrijden van onze eigen Ego, dat illusoire, schijnbare *zelf*, om ons ware zelf in een transcendentiaal goddelijk leven te herkennen. Maar als wij niet zelfzuchtig willen zijn, moeten wij ernaar streven

om anderen die waarheid te doen zien, anderen de werkelijkheid te doen beseffen van dat transcendentale zelf, de Buddha, de Christus of God van iedere prediker. Dit is de reden waarom zelfs exoterisch Buddhisme het zekerste pad is om de mens tot de ene esoterische waarheid te brengen. Zoals de wereld, zowel die der Christenen, die der Islamieten als die der heidenen er nu uitziet, wordt rechtvaardigheid veronachtzaamd en eer en mededogen met voeten getreden.

Kortom, ziende dat de voornaamste doeleinden van The Theosophical Society verkeerd worden begrepen door diegenen die het meest welwillend zijn ons persoonlijk te dienen, hoe moeten wij ons bezighouden met de rest van de mensheid, met de vloek, bekend als 'de strijd om het bestaan', die in werkelijkheid de vruchtbaarste oorsprong is van de meeste smarten en zorgen en van alle misdaden? Waarom is die strijd de bijna algemene grondslag van de wereld geworden? Ons antwoord hierop luidt: omdat geen enkele religie, met uitzondering van het Buddhisme, tot nog toe een daadwerkelijke minachting voor het aardse leven heeft onderwezen, terwijl zij allemaal, steeds op die ene uitzondering na, door hun hellen en verdoemenis de grootste vrees voor de dood hebben ingeprent.

Om die reden is deze strijd om het bestaan het heftigst in christelijke landen, vooral in Europa en Amerika. In heidense landen is hij al veel minder hevig, en onder Buddhisten is hij bijna onbekend. (In China, waar de massa bijzonder onwetend is omtrent de eigen religie of welke andere ook, werd in tijden van hongersnood opgemerkt, dat de moeders die hun eigen kinderen verslonden, behoorden tot de streken waar de meeste christelijke zendelingen aanwezig waren; waar deze niet waren en waar de Bonzen alleen het gebied beheersten, stierf de bevolking met de uiterste onverschilligheid.) Leer de mensen inzien dat het leven op deze aarde, zelfs het meest gelukkig, slechts een last en een begoocheling is, dat slechts ons eigen *karma*, de oorzaak die haar gevolg teweegbrengt, onze eigen rechter is en tevens onze verlosser in toekomstige levens, en de grote strijd om het bestaan zal spoedig zijn hevigheid verliezen. In Buddhistische landen zijn er geen gevangenen en onder de Buddhistische Tibetanen is misdaad vrijwel onbekend.

(Het voorgaande is niet aan u gericht en heeft niets te maken met het werk van de Simla Eclectic Society. Het is alleen bedoeld als antwoord op de onjuiste indruk die de heer Hume heeft gekregen dat het 'Werk op Ceylon' *geen Theosofie* zou zijn.)

De wereld in het algemeen en het Christendom in het

bijzonder, gedurende 2000 jaar overgelaten aan het regime van een persoonlijk God, is evenals zijn politieke en sociale stelsels, welke op dat denkbeeld zijn gegrondvest, thans een mislukking gebleken. Als de Theosofen zeggen: “Daar hebben wij allemaal niets mee te maken; de lagere klassen en minderwaardige rassen (die in India bijvoorbeeld, naar Britse opvatting) zijn onze zaak niet en zij moeten maar zien dat zij het klaarspelen”, wat komt er dan terecht van onze mooie beweringen over welwillendheid, mensenzelfliefde, hervormingen, enzovoort? Zijn die beweringen dan spotternij? En als ze spotternij zijn, kunnen wij dan op het juiste pad zijn? Zullen wij ons wijden aan het onderrichten van enkele Europeanen, die het vette der aarde genieten, velen hunner beladen met wat blind geluk hun schonk, in wat ten *grondslag* ligt aan het laten klinken van bellen, het tevoorschijn brengen van kopjes, aan de geestelijke telefoon en het vormen van astrale lichamen, en onderwijl krioelende miljoenen van onwetenden, de armen en verachten, de laagste klassen en de onderdrukten aan hun lot overlaten om zich zo goed en zo kwaad als zij kunnen te redden in dit leven en in het hiernamaals? Nooit. Beter dat The Theosophical Society met zijn beide ongelukkige stichters ten onder gaat, dan dat wij zouden toelaten dat het niets beters wordt dan een academie voor magie, een leerschool voor occultisme. Dat *wij*, toegewijde volgelingen van de geïncarneerde geest van absolute onzelfzuchtigheid, van mensenzelfliefde, van goddelijke vriendelijkheid en van al de hoogste deugden die hier in dit tranendal bereikbaar zijn, van de mens der mensen, Gautama Buddha, ooit zouden toestaan dat The Theosophical Society de *belichaming van zelfzucht* zou vertegenwoordigen, het toevluchtsoord voor de weinigen die niet de minste aandacht hebben voor de velen, is een vreemde gedachte, mijn broeders.

Onder de weinige indrukken die de Europeanen van Tibet en zijn mystieke hiërarchie van ‘volmaakte Lama’s’ hebben kunnen opdoen, is er één die goed begrepen en beschreven werd. “De incarnaties van de Bodhisattva, Padma Pani, of Avalokitesvara en van Tsong-Kha-Pa en die van Amitābha verzaken bij hun dood het bereiken van Buddhaschap – dat wil zeggen het summum bonum van zaligheid en van individueel *persoonlijk* geluk – opdat zij telkens en telkens opnieuw geboren zouden worden voor het heil der mensheid” (Rhys Davids). Met andere woorden, opdat zij telkens weer onderworpen zouden worden aan ellende, gevangenschap in het vlees en alle zorgen van het leven, om door zo’n zelfopoffering, telkens herhaald tijdens lange en treurige eeuwen, het middel te worden

om redding en gelukzaligheid in het hiernamaals te verzekeren aan een handvol mensen, gekozen uit slechts één van de vele rassen der mensheid. En van ons, de nederige leerlingen van deze volmaakte Lama’s, zou worden verwacht dat wij toestaan dat The Theosophical Society zijn edelste titel, die van Broederschap der Mensheid, zou laten vallen om een gewone leerschool voor psychologie te worden? Neen, neen, beste broeders, u heeft al te lang in deze dwaling verkeerd.

Laten wij elkaar goed begrijpen. Hij, die zich niet in staat acht dit edele denkbeeld voldoende te doorgronden om ervoor te werken, behoeft geen taak te ondernemen die te zwaar is voor hem. Maar er is nauwelijks een Theosoof in de gehele Society, die niet tot werkelijke hulp in staat is door ten minste de verkeerde opvattingen van de buitenstaanders recht te zetten, zoal niet daadwerkelijk zelf dit denkbeeld te verkondigen. O, waar is de edele en onzelfzuchtige mens die ons *krachtdadig* in India in deze goddelijke taak wil helpen? Al onze kennis, zowel die uit het verleden als die uit het heden, zou niet voldoende zijn om hem daarvoor te belonen ... Nu ik onze inzichten en ons streven heb uiteengezet, heb ik daar slechts enkele woorden aan toe te voegen.

Willen religie en wijsbegeerte *waar* zijn dan moeten ze een oplossing bieden voor elk vraagstuk. Het feit, dat de wereld er moreel zo slecht aan toe is, is een afdoend bewijs dat geen van haar religies en wijsbegeerten, die van de *beschaafde* rassen nog minder dan welke andere, immer de *waarheid* hebben bezeten. De juiste en logische verklaringen ten aanzien van de vraagstukken van de grote tweevoudige beginselen – recht en onrecht, goed en kwaad, vrijheid en despotisme, smart en vreugde, zelfzucht en altruïsme – zijn thans nog even vreemd aan hen als 1881 jaar geleden. Ze zijn nog even ver van de oplossing daarvan als ooit tevoren; maar — *moet* er ergens een afdoende oplossing bestaan voor deze problemen, en als onze leringen in staat blijken deze te verschaffen, dan zal de wereld er snel aan toe zijn toe te geven: *dit moet* de ware filosofie zijn, de ware religie, het ware licht dat *waarheid* brengt en niets dan de *waarheid*.

Leiderschap is inspireren

Een van de zeven Juwelen van Wijsheid – zeven kerngedachten die de basis vormen van de Theosofia – is de leer van de Hiërarchieën: er is in de kosmos een hiërarchische structuur.

Nu roept het woord ‘hiërarchie’ bij velen onprettige gevoelens op. Die weerzin is te begrijpen, omdat een hiërarchische structuur in een bedrijf of instelling vaak duidt op een *top-down*-organisatiestructuur, waarin de ondergeschikten slaafs en zonder eigen inbreng de instructies van hun leidinggevendenden moeten opvolgen. In zijn meest negatieve vorm kun je dit omschrijven als: bevel is bevel.

De Theosofia heeft echter een heel ander beeld van een hiërarchie en van een leider. In de *Tao te King* van de Chinese wijze Lao-tse staat een prikkelende paradox: de ware leider gaat achter het volk, om het niet voor de voeten te lopen.⁽¹⁾ Ofwel, als persoon moet hij achter de mensen blijven, juist om hen voor te gaan. Dat wil zeggen: de leider inspireert hen het beste uit zichzelf te halen. Daarmee schaart hij zich in de Natuur, waar, zoals gezegd, een hiërarchische structuur is te onderkennen. En daarmee bedoelen we niet alleen dat er overal verschil in bewustzijn is – de een is verder ontwikkeld dan de ander – maar vooral ook dat al deze verschillende wezens met elkaar verbonden zijn. Daarbij steunt, helpt, inspireert het verder ontwikkelde wezen de minder ver ontwikkelde. Laten we dit illustreren. ‘Boven’ het menselijke bewustzijn bevinden zich wezens, die wij goddelijk kunnen noemen. Die goden scheppen een sfeer, waar wij mensen, minder ver ontwikkeld dan zij, kunnen leven en ons ontwikkelen. Wij mensen op onze beurt creëren een sfeer voor de dieren, enzovoort. Wij mensen kunnen niet leven zonder de inspirerende, leven gevende invloed van de godenrijken. Evenmin kunnen de dieren leven zonder de menselijke invloed. Er is altijd sprake van een samenwerking, waarbij een wezen met een groter bewustzijn de minder ver ontwikkelde bewustzijn inspireert en tot voorbeeld dient.

Laat het duidelijk zijn dat al deze wezens elkaar nodig hebben. De verder ontwikkelde wezens gebruiken de lagere wezens als instrument, als voertuig; en die lager ontwikkelde wezens worden in hun bewustzijn gevoed door de meer ontwikkelde wezens. Er is altijd sprake van samenwerking.

Ook binnen één natuurrijk vind je zo’n zelfde hiërarchische structuur. Bij ons mensen evenwel gaat het soms mis, omdat niet altijd degene met het ruimste bewustzijn – de wijste – de leiding krijgt, maar bijvoorbeeld iemand met het grootste intellectuele vermogen, de sterkste wil of soms zelfs de grootste fysieke kracht. Daarmee is niet de hiërarchische structuur op zich verkeerd, maar het schort vaak aan de manier waarop daar vorm aan wordt gegeven.

Dat er in The Theosophical Society een hiërarchische structuur is, is dus niet zo vreemd. Er is geen organisatie waar geen leiders zijn. Zelfs bij anarchisten, die elke vorm van leiderschap afwijzen, is er altijd iemand of een groep mensen, die het voortouw neemt. De vraag is alleen: voor welke vorm van leiderschap wordt gekozen.

The Theosophical Society Point Loma heeft gekozen voor het inspirerende leiderschap, het natuurlijke leiderschap, waarmee het aansluit bij het algemene gewoontepatroon in de Natuur. De leider inspireert de leden. Hij haalt het beste uit hen. Hij erkent hun vrije wil, geeft hun de ruimte zelfstandig hun edelste aspecten te ontwikkelen en die in te brengen ten behoeve van het geheel. Hij reikt hun talenten niet aan, hij helpt slechts die naar buiten te brengen. In dit opzicht functioneert hij als leraar.

De leider kan net zomin zonder degenen aan wie hij leidinggeeft als de anderen zonder zijn leiderschap kunnen. Het doel van elke theosofische organisatie is immers het vormen van een kern van Universele Broederschap, en dat lukt echt niet in je eentje. De wijste weet het best hoe je die kern kunt vormen, maar hij weet ook heel goed dat anderen daarvoor onontbeerlijk zijn. Hij zal daarom altijd naar de ideeën van anderen luisteren en hun initiatieven beoordelen en zo nodig steunen. Ja, hij zal hen aanmoedigen nieuwe ideeën en initiatieven te bedenken.

Trouwens, als we het woord ‘leider’ gebruiken, bedoelen we niet alleen de internationale leider, nee, elke voorzitter van een afdeling of loge, maar ook elk lid is – of zou op zijn minst moeten proberen te zijn – een leider voor zijn medemensen. Niet door de ander dingen op te leggen, door met geboden en verboden ethisch handelen af te dwingen – want dat werkt nooit – maar door het inspirerende voorbeeld te zijn.

Natuurlijk leiderschap bestaat alleen als de leider zelf waarmaakt wat hij weet dat hij moet zijn. Een politiek leider of een manager van een concern, die pleit voor loonmatiging maar zichzelf een flinke bonus toedeelt, is niet zo geloofwaardig en *feitelijk* geen leider, ook al staat hij aan de top van een onderneming. De leider van een theosofische organisatie is daarom iemand die de Theosofia *leeft*. Alleen dan kan hij anderen inspireren. Ten slotte kan de vraag rijzen of een leider inderdaad een echte leider is. Om dat te beoordelen is er al sinds de oudheid een toetssteen: aan de vrucht herkent men de boom.

Referentie

1. Lao-tse, *Tao te King*, vers 66, verschillende vertalingen.

Het placebo-effect verklaard

De redactie van *Lucifer* kreeg de volgende vraag van een belangstellende toegestuurd: *Hoe kunnen we het placebo- en nocebo-effect van medicijnen, rituelen, symbolen, et cetera op ons lichaam en onze geest vanuit de theosofische filosofie interpreteren?*

Een snel en gemakkelijk antwoord op die vraag is niet te geven, omdat we daarvoor een grondige studie moeten maken van het menselijke bewustzijn.

Enkele jaren geleden heeft een studie-groep van leden van Het Theosofisch Genootschap een studie gemaakt van stoffelijke en bewustzijnsveranderingen. We wilden enkele principiële gedachten formuleren, waarmee je de vele vraagstukken van het functioneren van het bewustzijn en het lichaam en de relatie daartussen, kon verklaren. Dat resulteerde in een drietal artikelen, waarvan we nu dankbaar gebruikmaken om deze interessante vraag te beantwoorden.⁽¹⁾ Belangrijke uitgangspunten in die drie artikelen zijn dat elk wezen in essentie oneindige mogelijkheden heeft, dat het in zichzelf hiërarchisch is – dus aanzijn geeft aan minder ver ontwikkelde wezens – maar ook onderdeel is van een groter geheel, van een verder ontwikkeld bewustzijn.

Al die elementen in het samengestelde bewustzijn van de mens staan in relatie tot elkaar. Er is sprake van

een voortdurende onderlinge communicatie.

Het piano-model

De communicatie tussen de verschillende gelaagdheden in het menselijke bewustzijn vergeleken we toen met een piano. (Zie illustratie.) Een sprekende vergelijking, zo bleek. Veel belangstellenden stelden vragen over dit 'piano-model' zoals we het gingen noemen. Om dit model goed te begrijpen moet je het uitgangspunt hanteren dat de mens een samengesteld wezen is en dat er verschillende niveaus van bewustzijn in ons aanwezig zijn. Er is een constante uitwisseling van krachten, energieën tussen deze lagen in ons bewustzijn.

De Theosofia beschrijft uitgebreid al de verschillende gelaagdheden in ons. Voor de westerse mens is dit vaak onbekend gebied. Er wordt vaak slechts onderscheid gemaakt tussen lichaam,

Kerngedachten:

» Er is een constante uitwisseling van krachten, energieën tussen de verschillende lagen in het menselijke bewustzijn.

» Een placebo is voor de patiënt de gedachte dat hij gaat genezen. Als je die gedachte in het bewustzijn inbrengt, verander je niet alleen iets in het denken maar ook in het lichaam.

ziel en geest, waarbij het verschil tussen die laatste twee voor velen volstrekt onduidelijk is. Vanuit de Theosofia beschouwd evenwel is alles bewustzijn. Ook het lichaam is een vorm van bewustzijn. Die verschillende aspecten in ons zijn echter niet alle op hetzelfde niveau van ontwikkeling. Het lichaam is het meest onzelfbewust en dus het minst ontwikkeld, terwijl de god in ons het grootste bewustzijnsbereik heeft. Maar wat van belang is om alle stoffelijke en psychologische processen te begrijpen, is dat tussen al deze aspecten in ons een voortdurende communicatie is.

Wezens kunnen communiceren op basis van overeenkomende karakteristieken. Een emotioneel mens bijvoorbeeld communiceert met emoties en die kunnen alleen opgevangen worden door iemand die ook vanuit zijn emotionele natuur leeft. Een intellectueel vangt die niet of verkeerd op en hem ontgaat dus de boodschap. Het omgekeerde is uiteraard evenzeer waar. Een gevoelsmens begrijpt niets van wat hij ervaart als de koele redenering van de intellectueel. Vergelijk dit met een radiozender en -ontvanger; die kunnen slechts met elkaar communiceren, als ze beide op dezelfde golflengte zijn afgesteld.

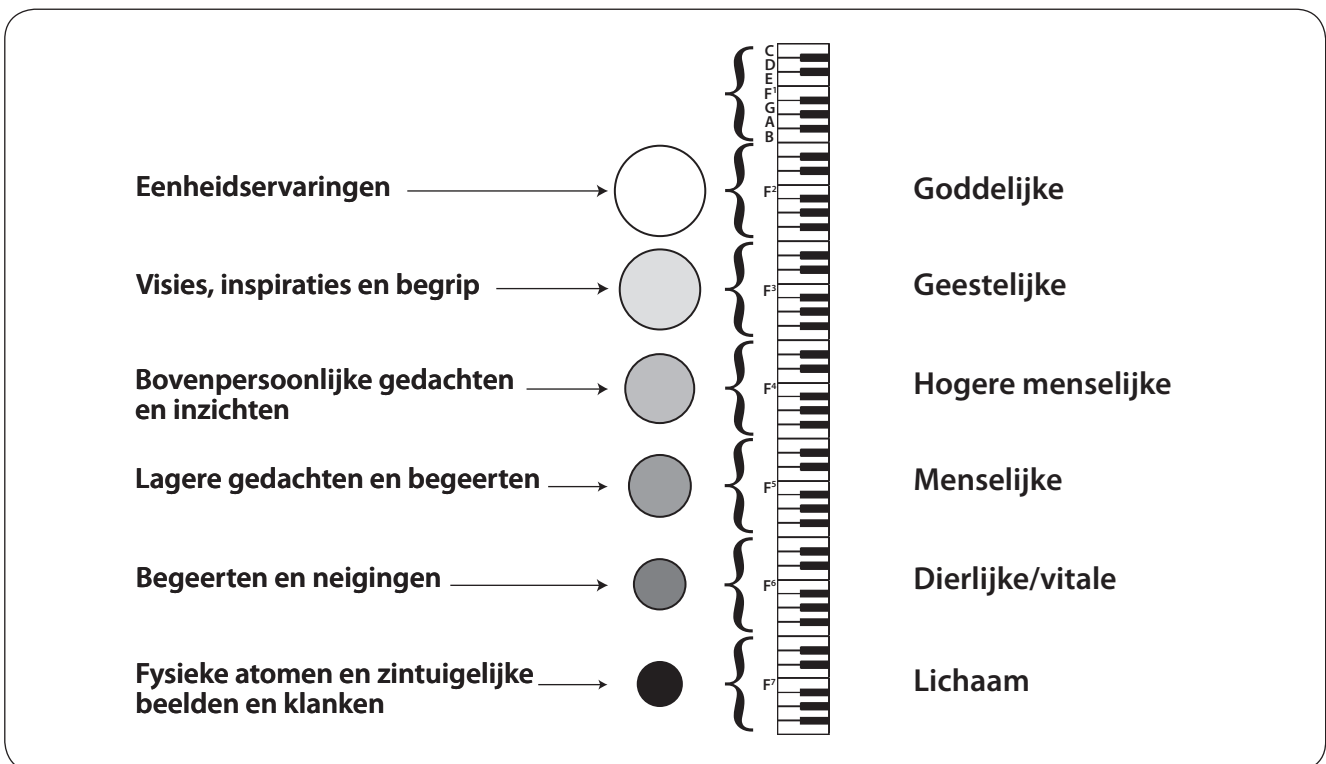
Ditzelfde gebeurt in ons bewustzijn. Ofwel, ons bewustzijn bestaat uit verschillende aspecten of gelaagdheden. Al deze gelaagdheden zijn ook weer samengesteld uit de-

zelfde elementen, precies zoals de octaven van een piano uit dezelfde tonen bestaan. Ze bevinden zich alleen alle in een ander octaaf. Ons lichaam en ons dierlijk deel bijvoorbeeld resoneren op de impulsen van de corresponderende delen van onze geestelijke natuur. Als je daarom een A aanslaat op het octaaf van het goddelijke, dan vibreren de A's in de andere octaven mee. De variatie aan tonen binnen één bewustzijnslaag weerspiegelt dus de variatie aan bewustzijnslagen van de hele mens. Elk onderdeel in ons bewustzijn kan contact maken met welk ander dan ook. Zo heeft ons stoffelijk lichaam 'snaren' die mee kunnen trillen met onze mentale, geestelijke en zelfs goddelijke bewustzijnslaag. Denk aan onze stoffelijke hersenen die, als ze niet geremd of overstemd worden door de andere elementen van ons lichaam, trouw meetrillen bij elk mentaal beeld dat wij in ons denken vormen.

Van buitenaf iets in het bewustzijn of lichaam inbrengen

Je kunt van 'buitenaf' bepaalde zaken in het bewustzijn brengen, waardoor je iets van het karakter ervan verandert. Het makkelijkst om dit te begrijpen, is het toedienen van een bepaalde stof in het fysieke lichaam.

Als we voedsel tot ons nemen, verandert er in feite iets in het stoffelijke voertuig, met als gevolg dat bepaalde

De gelaagdheid van het menselijk bewustzijn.

karakteristieken in het bewustzijn zich makkelijker of juist moeilijker kunnen uiten.

Laten we dit proces illustreren aan de hand van een bepaalde allergie. Je eet een product waarin gluten zitten en de volgende dag zit je lichaam onder de bultjes. Het zijn echter niet de gluten die dit hebben veroorzaakt, het is een bepaalde karakteristiek uit de dierlijke of persoonlijke ziel die door de verandering van het lichaam zijn kans schoon zag zich te uiten. Het lichaam werd als het ware poreuzer, waardoor deze karakteristiek ernaartoe kon sijpelen. Zo kun je ook door het toedienen van een medicijn een bepaalde karakteristiek dempen. Denk aan Ritalin, het medicijn dat vaak wordt voorgeschreven bij mensen met ADHD. Deze stof zorgt ervoor dat de in het bewustzijn aanwezige karakteristiek van onrust en ongeconcentreerdheid zich niet manifesteert. Natuurlijk is deze karakteristiek dan nog steeds aanwezig – je bent niet *genezen* – maar net als bij een rivier die wordt ingedamd, kan ze zich tijdelijk niet manifesteren.

Maar je kunt ook bij de andere lagen van het bewustzijn iets van buiten naar binnenbrengen. Meestal wordt dat niet ervaren als iets tastbaars, maar de Theosofia, die ervan uitgaat dat alles leven is, ziet dit anders. Ook gevoelens, gedachten, begeerten en idealen zijn levende elementen, net zo goed als de atomen die voedsel of medicijnen samenstellen, levende bouwstenen zijn. Het zijn alle energieën met een bepaald trillingsgetal. De wetenschap heeft ons geleerd dat alle substantie uit trilling bestaat. De Theosofia vult dit aan: ook gedachten, gevoelens en alle andere bewustzijnsuitingen zijn trillingen veroorzaakt door onzelfbewuste, maar niettemin levende wezens.

Als je daarom op het dierlijke/vitale, of het menselijke gebied een begeerte of gedachte inbrengt, dan neemt die mens, net zoals bij voedsel op het gebied van het lichamelijke, iets reëls tot zich. Dat heeft dan zijn weerslag op zijn totale samengesteldheid. Dus ook op zijn lichaam.

Wat is een placebo?

Een placebo is een nepgeneesmiddel. Het is een middel dat geen werkbare bestanddelen bevat. Niettemin heeft een placebo niet zelden een gunstig effect op het verloop van een ziekte. In het algemeen wordt de werking van een placebo toegeschreven aan het vertrouwen en de verwachting die bij de patiënt ontstaan. Klaarblijkelijk kent de patiënt aan de neppil een dusdanig positieve kracht toe, dat de kwaal inderdaad verdwijnt of althans de symptomen verminderen. Dit effect kan zich overigens ook voordoen bij echte medicijnen.

Er doen zich bij dit ‘genezingsproces’ de volgende verschijnselen voor. Uit onderzoek blijkt dat het geven van meerdere pillen beter werkt dan het geven van één pil. Als de patiënt denkt dat het ‘medicijn’ duurder is, dan is het effect van de placebo ook groter. Rituelen verhogen het resultaat eveneens. Het belangrijkste is evenwel dat de behandelaar vertrouwen uitstraalt.

Er kunnen opmerkelijke resultaten dankzij placebo-werking behaald worden. Een nepoperatie bij artrose van een knie in Houston, Texas (VS), leverde hetzelfde of een beter resultaat op dan de gewone operatie, zelfs op lange termijn. Natuurlijk verklaart de materialistische wetenschap placebo-werking met de veronderstelling dat de patiënt zich *inbeeldt* dat hij beter wordt. Maar onderzoek toont aan dat een placebo zeker niet alleen psychisch werkt. Bij parkinsonpatiënten in Vancouver, Canada, is gebleken dat het injecteren van een zoutoplossing (een placebo) zorgde voor een verhoogde productie van dopamine, wat de symptomen van parkinson verminderde. Merkwaardig is ook dat placebo's bijwerkingen kunnen veroorzaken. Als een patiënt verwacht dat het medicijn een droge mond, misselijkheid of hoofdpijn veroorzaakt, dan kan hij ook werkelijk die kwalen krijgen.⁽²⁾

Het tegenovergestelde van de placebo, het nocebo, is ook een bekend verschijnsel. Wanneer een patiënt een negatieve verwachting van het verloop van zijn ziekte heeft – bijvoorbeeld door een ongunstige diagnose – verergert de kwaal zich, zelfs als die diagnose verkeerd was.

Placebo verklaard

Het piano-model verklaart het placebo-effect. Je brengt een voor de patiënt heel belangrijke gedachte in zijn bewustzijn. Immers, een ziek mens is erg gefocust op zijn genezing. Vaak zal hij gedachten denken die met zijn ziekte te maken hebben. Ook andere gedachten die hij denkt, kunnen gekleurd worden door de overkoepelende gedachte van zijn kwaal. Als dan een vertrouwenwekkende dokter hem een medicijn voorschrijft – of een bepaalde rituele handeling opvoert, zoals een nepoperatie – dan injecteert hij in feite een gedachte van genezing in het bewustzijn van de zieke. Die gedachte zal de patiënt zelf sterk maken, omdat hij zo gefocust is op het beter worden. Hij voedt die gedachte met zijn eigen bewustzijn. Als de patiënt vaker een pil moet innemen – meerdere pillen helpen beter dan slechts één pil – versterkt hij elke keer dat hij de pil inneemt in zichzelf de karakteristiek van die gedachte. Daarbij moet je ook het volgende betrekken: voor een mens is iets waar, als hij het als waarheid ervaart. Iedereen

maakt zijn eigen waarheid. Elk waarnemend bewustzijn kent zijn eigen waarheid toe aan de verschijnselen. Dit verschijnsel wordt al in de Veda's beschreven: een man schrikt van een opgerold stuk touw, waarin hij een slang meende te zien. Zijn angst voor deze nepslang is even groot als wanneer hij een echte slang ziet.

Zoiets geldt ook voor een placebo. Dus als iemand een pil een genezende werking toedicht, dan is dit voor hem ook werkelijk zo. Dit idee van genezing zal daarom een overheersende invloed in zijn gedachteleven innemen.

Op welk niveau in zijn bewustzijn die gedachte ingebracht wordt, verschilt per geval. Meestal zal dat op het menselijke niveau zijn, want het is de persoonlijke mens die zich zorgen maakt over zijn ziekte en sterk hoopt op genezing. Maar je kunt ook op het niveau van het Hoger Menselijke of Geestelijke een gedachte inbrengen, die ook haar invloed zal doen uitstrekken tot het lichaam. Zo kan een idee van universele liefde, een spirituele visie op het leven, of een sterk besef van verantwoordelijkheid ten aanzien van anderen een helende werking hebben. Bekend is dat harmonieus en constructief denkende mensen vaak sneller genezen. Als je op deze hogere gebieden opereert, hoef je geen gebruik te maken van uiterlijke hulpmiddeltjes, zoals een ritueel of een placebo.

Hoe dan ook, een placebo verandert iets in het bewustzijn van de mens, mits die mens uiteraard een genezende kracht aan dit medicijn toekent. Er wordt een andere toon aangeslagen op de piano, waarop de corresponderende toon in het lichaam resoneert. De placebo verandert daarom niet alleen het bewustzijnsniveau waarop de gedachte is ingebracht, maar heeft wel degelijk ook invloed op het lichaam. Onderzoeken bevestigen dan ook dat een placebo een aantoonbare fysieke uitwerking heeft, zoals het aanmaken van dopamine, wat we hierboven vermeldden.

Werkt een placebo duurzaam?

Er is geen enkel medicijn – echt of 'nep' – dat een zieke kan genezen. Alleen de mens zelf kan zich genezen.

Ziekte is volgens de Theosofia de reactie van het lichaam op disharmonisch denken. De oorzaak van die disharmonie kan heel gevarieerd zijn, maar er is in het denken een onbalans ontstaan, die via het dierlijke naar het lichaam doordringt. Het lichaam reageert. Die reactie noemen we ziekte, maar is in feite dus het begin van het herstelproces. Een dokter die deze kennis bezit, zal dit herstelproces niet bestrijden maar zo harmonieus mogelijk laten verlopen. Moeten we dan maar alle medicijnen overboord gooien? Nee, dat niet. Maar we moeten ons goed realiseren dat de

werkelijke genezing plaatsvindt als de karakteristiek die de onbalans veroorzaakte, is vervangen door een meer harmonische gedachte.

Daarom werkt een placebo nooit duurzaam, tenzij de mens uit de kwaal en de genezing een juiste conclusie trekt. Een eenvoudig voorbeeld kan verduidelijken wat we bedoelen. Stel: iemand heeft te veel gedronken en heeft de volgende ochtend een vreselijke kater. Een vriend geeft hem een pil – een placebo – en zegt: "Neem dit en je voelt je over een kwartiertje weer als vanouds." En inderdaad, na een kwartier zijn de droge mond en de hoofdpijn weg.

Welke conclusie trekt deze mens nu? Hé, dat is handig. Ik kan vanavond weer drinken en hoef alleen morgenochtend die pil weer in te nemen. Of: ik heb mijn les geleerd; ik zal niet meer drinken.

Ofwel, een placebo zelf verandert evenmin als een echt medicijn het bewustzijn van de mens. Evenmin verandert of elimineert het negeren of ontkennen van een ziekte de eraan ten grondslag liggende karakteristiek.

Als je op het niveau van het lichaam een medicijn inbrengt, waardoor een bepaalde karakteristiek niet naar buiten kan vloeien – de snaar van het lichamelijk octaaf van de piano wordt gedempt – dan is die karakteristiek er nog steeds; ze kan zich alleen niet uiten. Hetzelfde gebeurt als je door ontkenning de karakteristiek terugdringt naar meer innerlijke gelaagdheden. Wij hebben de indruk dat dit vaak het geval is bij placebo-werking. Vandaar dat het effect meestal niet duurzaam is, want na enige tijd vindt de karakteristiek een nieuwe weg naar het lichaam. In feite 'koop' je door een medicijn of placebo tijd. De pijn in het lichaam wordt enigszins teruggedrongen of het lichamelijke disfunctioneren wordt – tenminste enigszins – opgeheven. Wat doe je met die tijd. De oude, disharmonische karakteristiek versterken of een andere karakteristiek opbouwen? Pas wanneer je meer vanuit het Hoger Menselijke, het Geestelijke of het Goddelijke gaat leven, schep je de voorwaarden voor een werkelijk duurzaam gezond leven.

Referenties

1. In 2008/2009 verscheen een drietal artikelen in *Lucifer* over stoffelijke en bewustzijnsveranderingen, t.w.: 'De samengesteldheid van de mens', jaargang 30, oktober 2008, blz. 68-73; 'Beïnvloeding door levende bouwstenen', jaargang 30, december 2008, nummer 6, blz. 110-115; 'Hoe werken medicijnen?', jaargang 31, februari 2009, nummer 1, blz. 11-17.
 2. De gegevens uit deze paragraaf komen van: www.wikipedia.nl/placebo.
-

Uw Vragen

Geen begin of einde aan reïncarnatie?

Volgens de Theosofie kent reïncarnatie of wederbelichaming geen begin en ook geen einde. Kunt u die gedachte nader uitleggen? Wat voor aanwijzingen zijn daarvoor?

Antwoord

De Theosofia gaat er inderdaad van uit dat elk wezen zich keer op keer belichaamt, en dat dit proces van wederbelichaming nooit is begonnen en ook nooit zal stoppen. Deze gedachte vloeit voort uit de kerngedachte van de Theosofia, dat er een kracht achter alle verschijnselen werkt. Die achterliggende kracht kunnen we bewustzijn noemen, en bewustzijn is in zijn kern grenzenloos. Het is dus nooit geschapen of 'gemaakt' en kan ook niet worden vernietigd.

Alles leeft, van atoom tot planeet. Hoe verschillend ze ook mogen zijn, alle wezens zijn geworteld in hetzelfde grenzenloze 'Levensbeginsel'. Als kind van het Grenzenloze, draagt elk grenzenloze mogelijkheden van ontwikkeling in zich. In elke belichaming of incarnatie leren we als het goed is er iets bij. Maar we komen – gelukkig! – nooit voor een absolute 'grens-verder-niet' te staan, die elke kans om te leren uitsluit. Ook het meest verheven kosmische wezen dat wij ons kunnen voorstellen, leert, groeit, en wordt daarin begeleid door Leraren die verder zijn dan hij.

Elke groeifase die we doormaken is een voorbereiding op een edelere fase die we in de toekomst zullen aanvangen. In elke groeifase strooien we de oorzakelijke zaden voor de volgende fase. Hoe kan dat plotseling afbreken? Hoe

kan oorzaak en gevolg plotseling ophouden? Er zijn in de Natuur nergens absolute begin- of eindpunten.

Er is dus geen einde aan het cyclische proces van wederbelichaming. Dat is in zijn uiterste consequenties door niemand te vatten. Maar we kunnen die impuls tot innerlijke groei wel in onszelf herkennen, namelijk in de vorm van die 'stille stem' vanuit ons diepste Zelf, die ons immer motiveert tot edeler leven. Onze hogere gedachten hebben we immers nooit volledig gerealiseerd — want tegen de tijd dat dat schijnbaar gelukt is, ontdekken we dat er een grootsere taak op ons wacht.

Hoe overwin je negatieve emoties?

Angst, haat en negatieve emoties zitten in de lagere denkaspecten. Hoe kun je jezelf het beste wapenen tegen deze negatieve uitingen van de persoonlijkheid?

Antwoord

Ieder mens met verantwoordelijkheidsbesef stelt zich deze vraag, of worstelt ermee. Maar de gemiddelde mens mist helaas de psychologische kennis die hier nodig is, en die we uit de Oude Wijsheid, de Theosofia kunnen halen. Volgens de Theosofia is elk mens tweevoudig van aard: een geestelijke kant die de bron is van onze morele principes, onze universele gedachten en ons gevoel van rechtvaardigheid. En er is een lager aspect in ons dat juist geneigd is eerst aan onszelf te denken, en daarna pas aan het lot van anderen.

Als we het hebben over angsten, woede,

ergernis en dat soort emoties, is snel in te zien dat ze het kroost zijn van onze lagere natuur. We zijn in een bepaald opzicht zo bezig met ons eigen 'ik', dat we bepaalde mensen of omstandigheden die onze verlangens (kunnen) verstoren, als vijand gaan zien.

De sleutel is: vervang de mindere gedachte door een edelere gedachte. Probeer je ongewenste karaktertrekken niet te bestrijden, ga er niet tegen vechten. Want dan maak je ze sterker. Je bent er dan zo mee bezig, dat die gedachte een alsmaar grotere rol in je denken en leven gaat spelen. Als we een gedachte minder krachtig willen maken, moeten we haar simpelweg vergeten. En dat kan door er een *ander, ruimer of werkelijker beeld voor in de plaats te stellen*. Stel, bij wijze van voorbeeld, dat we een negatief beeld van iemand hebben. Als u dat eerlijk nagaat, zult u beslist ook positieve kanten van die persoon kunnen vinden. Zo bouwt u een waarheidsgetrouwer, neutraler beeld op. Als u dat beeld voor ogen houdt, zult u merken dat uw contacten met hem of haar snel van karakter veranderen. Het draait dus hierom: breng je gedachten op een ander plan. Dan concentreren we ons bijvoorbeeld op de taken die we voor anderen te vervullen hebben, en zullen we alle kleingeestigheden die dat verstoren als 'onder ons niveau' verwerpen. Dat kunnen we ook in dagelijkse gebeurtenissen merken: een moeder die een straat oversteekt met haar kinderen en in een gevaarlijke situatie belandt, zal met volle concentratie proberen haar kinderen naar een veilige plek te brengen. Pas als die veilige plek is bereikt en de taak is volbracht, let ze weer op haarzelf en dan komen haar

eigen schrikgevoelens vrij. Vóór dat moment kregen die geen kans haar te domineren. Haar ideaal om haar kinderen te beschermen, schermde haar af voor haar persoonlijke angsten. Er is een inspirerende esoterische spreuk: “Als iemands hart vervuld is van onpersoonlijke liefde, kan geen angst of haat meer doordringen.” Zelfvergetelheid en idealisme werken als een beschermingsmuur, zoals ijs en sneeuw geen kans maken in een warm, zonovergoten land.

Uiteindelijk zul je op zo'n persoonlijk gevoel terugkijken zoals wij volwassenen terugkijken op de angsten en gevoelens van onze kindertijd: met mededogend begrip, misschien wel met een glimlach. Wat toen voor ons werkelijk was, is een illusie gebleken, omdat we innerlijk rijper, volwassener zijn geworden.

De oorsprong van de Indiase wijsheid

Een heleboel volkeren maken gebruik van de spirituele kennis uit India. Hoe kan India op zijn beurt aan die kennis gekomen zijn?

Antwoord

De Indiërs waren een van de eerste volkeren die uit Centraal-Azië emigreerden. We spreken nu over vele duizenden jaren geleden. Het aardoppervlak was anders dan nu en in Centraal-Azië, waar nu zandstormen en grote hitte of kou het leven haast onmogelijk maken, heerste toen een heel ander klimaat. Daar lag de kiem van onze huidige grote evolutiefase. Vandaar uit trokken de volkeren naar andere delen van de wereld.

De Hindu's trokken de Himalaya over waar ze zich vermengden met de aldaar levende volkeren. Centraal-Azië is de

bakermat van onze beschaving. Daar beleefden we ons Satya Yuga (het gouden tijdperk). Daar werden we beschermd door en kregen we onderricht van de *Rishi's*, de Oudere Broeders, die de toenmalige mensen – wij dus in vorige incarnaties – onderwezen. Daar zijn ook de Veda's opgeschreven. Aan het begin van een grote cyclus wordt de mensheid altijd een bepaalde hoeveelheid kennis gegeven, die als 'reisbagage' dient voor de pelgrimstocht die we moeten maken. Ook daarom was er contact tussen deze Leermeesters en de mensen.

Alle volkeren hebben in feite hun wijsheid van die Rishi's of van de Meesters van Wijsheid en Mededogen. Alleen zou je India als de klassenoudste kunnen zien. Ze was als het ware de eerste die dergelijke kennis kreeg.

Vraag

De Veda's (kennis) van de Hindu's zijn ongeveer 100.000 jaar geleden geschreven. Kan dat? Door wie zouden ze dan geschreven zijn?

Antwoord

Dat is inderdaad een feit. De Veda's zijn veel ouder dan de moderne geleerden menen. Ze zijn volgens de esoterische traditie opgetekend bij het Mansoravara meer in wat nu Tibet is. De leringen die erin vervat zijn, komen van de Rishi's, zoals dat genoemd wordt. De mensen verkeerden toen, zoals gezegd, in Satya-Yuga. Mede daarom was er een meer direct contact met de Meesters.

Rishi's, Theosofia en monotheïsme

De Rishi's in alle heilige Hindu-geschriften (*Râmâyana*, *Mahâbhârata*, *Purâna's*, *Upanishads*) geloven in één God. De Theosofia citeert heel veel uit deze geschriften, maar gelooft niet in

één God. Hoe kan ik dit beter begrijpen?

Antwoord

Wie zegt dat? De Rishi's kenden vele goden. In de heilige boeken van de Hindu's wemelt het van de goden. De Theosofia verschilt niet met de heilige boeken uit India. Alleen moet je goden niet zien als een soort supermensen. Ze kunnen staan voor vele zaken: hogere bewustzijn, natuurkrachten, enzovoort. Ze staan echter nooit los van de mens.

Er wordt in India gezegd dat een *Deva* – een godheid – hoger en lager dan een mens kan staan. Deze paradox is zo te verklaren: sommige goddelijke wezens zijn volledig zelfbewust ontwikkeld. Ze zijn de leidende krachten in het Universum. Maar er zijn ook geestelijke wezens die helemaal niet zelfbewust ontwikkeld zijn. Het zijn als het ware baby-bewustzijn. Ze beginnen pas. Maar toch leven ze in die goddelijke sfeer, zij het volledig onzelfbewust.

Hoe dan ook, overal in de heilige boeken van India wordt over goden gesproken. Weliswaar is er een overkoepelende EENHEID achter die verschillende goden, maar dat is geen wezen. Die EENHEID wordt soms Parabrahman genoemd; soms wordt ernaar verwezen als TAT (DAT). Maar het is nooit een god.

Heilige dagen

Diverse religies geloven in heilige dagen, heilige maanden en heilige tijdstippen voor geestelijke zaken. Hoe moeten we hierover denken?

Antwoord

Dat heeft alles te maken met kosmische gesteldheden. Je zou het jaar, net als een kompas, kunnen verdelen in vier sectoren: noord, oost, zuid en west. Op de kruispunten van die sectoren

– dat is rond 21 december, 21 maart, 21 juni en 21 september – zijn er speciale kosmische invloeden. Natuurlijk zijn er nog veel meer kosmische gesteldheden en invloeden, die op bepaalde tijden sterker zijn dan op andere. Denk aan volle maan of nieuwe maan, als de planeten in syzygie staan – dat is in een rij – enzovoort.

In vele beschavingen wisten de wijzen hier iets van. Die data kregen vorm in heilige dagen en feesten.

Kerkdiensten voor overledenen

Heeft het enigszins zin om voor dode mensen kerkdiensten te houden? Dit gebeurt in diverse religies.

Antwoord

Voor de dode mensen heeft het geen enkele zin. Zij zijn vertrokken van hier. Socrates zei ooit op een vraag van een van zijn leerlingen wat ze met zijn lichaam moesten doen als hij dood was: “Doe maar wat je goeddunkt, want ik ben er toch niet meer bij.”

Soms putten mensen die achtergebleven zijn echter enige troost uit dergelijke kerkdiensten. Om die reden zou je dergelijke diensten kunnen houden, mits dit gebeurt op een rustige en respectvolle manier. Voor de overledenen zou het echter het beste zijn, als je ze met rust laat. Alle persoonlijke, emotionele toestanden, overdreven huilbuien en dergelijke – hoe begrijpelijk ook – kunnen de gestorvenen vasthouden aan dit aardse gebied, terwijl zij zich juist hiervan aan losmaken zijn.

Het is zoiets als dat je wilt gaan slapen, terwijl een ander verdriet heeft en allerlei rituelen houdt, omdat jij gaat slapen.

Gebruik van magie

Is het mogelijk dat mensen (kwakzalvers/geestenbezweerders) door gebruik van magie kwalen kunnen genezen of boze geesten uitdrijven en met de doden kunnen communiceren?

Antwoord

Niemand kan in feite een ander genezen. De mens kan alleen zichzelf genezen en anderen kunnen hem daarbij helpen. Er zijn vele geneeswijzen. Wij, Europeanen, zijn vertrouwd met de westerse geneeswijze, die soms resultaten boekt en soms ook niet. Maar de ons bekende geneeskunst is niet de enige. Vele wegen leiden naar Rome. Ook alternatieve geneeswijzen kunnen werken.

Alleen een *werkelijke* geneeswijze lost de kwaal definitief en duurzaam op. En dat kan alleen als je de mentale oorzaak die achter de kwaal zit – want elke ziekte ontstaat in het bewustzijn – wegneemt en dat kan alleen de patiënt zelf.

Zoals bij ‘gewone’ dokters heb je ook goede en slechte alternatieve dokters. Sommigen van hen boeken opmerkelijke resultaten, terwijl anderen ronduit kwakzalver zijn. Alternatieve geneeskunst is dan ook een zeer ruim gebied. Omdat wij niet altijd de werking van sommige werkelijk goede alternatieve geneeswijzen begrijpen, spreken we erover als iets magisch. Maar ook magie voltrekt zich volgens natuurkundige wetmatigheden; alleen kennen wij die niet. Het zou goed zijn als alle artsen samenwerken. Dan zouden ze veel beter zieke mensen kunnen helpen

Goede dokters – tot welke traditie ze ook behoren – helpen in het proces waarin de ziekte zich uitwerkt. Ze drukken die niet weg. Dan zijn weliswaar de symptomen tijdelijk afwezig, maar de oorzaak van de ziekte is er nog steeds. Vroeger of later zal ze zich weer manifesteren.

Boze geesten uitdrijven is wat anders. Een mens kan zichzelf vatbaar hebben gemaakt voor bepaalde invloeden. Sommigen interpreteren die invloeden als boze geesten. Het zijn echter invloeden die alleen maar gestalte kunnen krijgen, omdat iemand daarvoor gevoelig is. Daarom moet je van karakteristiek veranderen, om die invloeden kwijt te raken. Ook hier geldt weer: anderen kunnen je daarbij helpen, maar je moet het altijd zelf doen.

Communicatie met doden is niet mogelijk. Gelukkig niet! De doden hebben hun rust nodig. Soms ‘communiqueert’ een medium met een astraal lijk. Ofwel, met de lagere persoonlijkheid van de gestorven mens, die als een schil in de aardse sfeer is achtergebleven en net zoals een fysiek lijk, in staat van ontbinding verkeert. Mediums kunnen deze astrale liken soms oproepen. Veel wijsheid komt er niet uit. Wellicht komen er soms als in een automatische reflex enkele gevoelens en gedachten uit van de overleden persoonlijkheid. Maar dan spreken ze niet met de werkelijke mens; die verkeert in een geestelijk gebied, waarin hij niet gestoord kan worden door de ziekelijke nieuwsgierigheid en sensatiezucht van aardse persoonlijkheden. De Natuur is mededogend! Vanuit de Loge van Wijsheid is altijd gewaarschuwd tegen de dodenoproeping. Het heeft een kwalijke invloed. Overigens is elk mens in zijn geestelijke natuur – de kern van ons wezen – altijd verbonden met zijn geliefden: zowel tijdens dit leven als na de dood. Maar dan is er sprake van onbaatzuchtige liefde.

Lucifer®

Colofon

Redactie: Barend Voorham,
Henk Bezemer, Bianca Peeters,
Rob Goor

Eindredactie: Herman C. Vermeulen

Redactieadres: Joke de Jong-van Wijk,
Mosselkreekstraat 53,
4335 TG Middelburg,
Tel. 0118-436394
(b.g.g.: 070 - 346 15 45)
e-mail: luciferred@stichtingisis.org

Reacties: De redactie houdt zich het recht voor om ingekomen stukken te selecteren en in te korten.

Abonnementen: Kunnen op ieder gewenst tijdstip ingaan, gelden voor het hele kalenderjaar en worden automatisch verlengd, indien ze niet voor 1 december van het lopende abonnementsjaar schriftelijk zijn opgezegd. Dit is niet van toepassing op cadeau-abonnementen.

Abonnementsprijzen:
Papieren abonnement
€ 25,00 voor 6 nummers (1 jaargang),
losse nummers € 4,60
Digitaal abonnement
€ 20,00 voor 6 nummers (1 jaargang),
losse nummers € 3,75
Prijswijzigingen voorbehouden,
Triodos bank 786911905

Uitgeverij: Stichting I.S.I.S.,
Blavatskyhuis, De Ruyterstraat 72-74,
2518 AV Den Haag, tel. 070-346 15 45,
fax 070-345 24 67
e-mail: lucifer@stichtingisis.org
internet: www.stichtingisis.org
Aanvragen van *Lucifers* kan ook via het contactformulier op deze site.

© Stichting I.S.I.S.
Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Stichting I.S.I.S.

De naam I.S.I.S. staat voor International Study-centre for Independent Search for truth.

Het doel van Stichting I.S.I.S. is het vormen van een kern van Universele Broederschap, door het bestuderen en verspreiden van kennis over de geestelijke achtergrond van mens en kosmos, vrij van dogmatiek.

Stichting I.S.I.S. doet dit via cursussen, lezingen, ondersteuning bij waarheidsonderzoek, het uitgeven, verkopen en uitlenen van boeken en tijdschriften, en het stimuleren van de praktische toepassing van die kennis.

Stichting I.S.I.S. is per definitie boven-religieus en boven-politiek, en ontvangt geen overheidssubsidie. Alle werkzaamheden van Stichting I.S.I.S. worden verricht op basis van vrijwilligheid. De organisatie kent geen betaalde functionarissen.

Stichting I.S.I.S. is niet verantwoordelijk voor enigerlei verklaring of mening, die in dit blad wordt gepubliceerd, tenzij dit uitdrukkelijk wordt vermeld.

Stichting I.S.I.S. is een algemeen nut beogende instelling, ANBI nummer: 50872.

Stichting I.S.I.S.

Centraal in het werk van Stichting I.S.I.S. staan de volgende uitgangspunten:

1. De essentiële eenheid van al het bestaande.
2. Op grond daarvan: broederschap als feit in de natuur.
3. Respect voor ieders vrije wil (gebruikt vanuit deze gedachte van universele broederschap).
4. Respect voor ieders vrijheid de eigen levensvisie op te bouwen.
5. Ondersteuning geven bij het opbouwen en verdiepen van de eigen levensvisie en bij het toepassen ervan in de praktijk van het leven.

Waarom dit tijdschrift *Lucifer* heet

Lucifer betekent letterlijk Licht-brenger.

Iedere cultuur in Oost en West heeft zijn lichtbrengers: inspiratoren die de aanzet geven tot geestelijke groei en maatschappelijke vernieuwing. Zij stimuleren de mens tot zelfstandig denken en leven in besef van broederschap.

Altijd worden ze tegengewerkt en belasterd door de gevestigde orde. Altijd zijn er mensen die zich daardoor niet laten afschrikken en hun wijsheid onbevooroordeeld benaderen en onderzoeken.

Voor hen is dit tijdschrift bedoeld.

“... de titel die voor ons tijdschrift werd gekozen, slaat evenzeer op goddelijke ideeën als op de rebellie van de held in Miltons *Paradise Lost* ...

Wij werken voor ware Religie en Wetenschap, vóór feiten en tegen verzinsels en vooroordeel. Het is onze plicht – net als die van de natuurwetenschap – licht te werpen op natuurfeiten die tot nu toe waren gehuld in de duisternis van de onwetendheid ... Maar de natuurwetenschap is maar één aspect van Wetenschap en Waarheid. De wetenschap van de ziel en van de ethiek, oftewel de Theosofie, de kennis van goddelijke waarheid, is nog veel belangrijker ...”

(Helena Petrovna Blavatsky in het eerste nummer van *Lucifer*, september 1887)